

Burjuva devrimleri, cumhuriyet ve "piyasa" / 2 - H. Fırat

Çıplak zorun yanısıra "demokratik cumhuriyet" in kurum ve olanakları da tam olarak Amerikan burjuvazisinin hizmetindeydi. Amerikan proletaryası büyüdükçe ve sınıf çatışması arttıkça, burjuvazi, işçilerin direncini kırmak için cumhuriyetin sunduğu tüm kurumsal araçları kararlıca kullanmaya başladı. İktisadi gücü elinde tutmanın üstünlüğü sayesinde burjuvazi, bizzat "servet ay-

rımlarını artık resmen tanımayan" demokratik cumhuriyetin sunduğu olanakları işçi sınıfına karşı en etkili bir biçimde seferber etmişti.

s.12

Sosyalist
Siyasal Gazete

Sayı: 2021 Özel / 28
8 Ağustos 2021

Kızıl Bayrak

www.kizilbayrak55.net

Doğayı ve yaşam hakkımızı
savunmak için...

Çevresel yıkıma karşı mücadeleye!

Esas felaket yangınlar mı, çürümüş sermaye düzeni mi?

Yıkıcı yangınlar yaşanırken sermaye iktidarının sergilediği açıklama, tutum ve icraatlar rejimdeki kokuşmanın vardığı boyutu gözler önüne seriyor.

AKP'nin "mülteci seviciliği" ve kısıktırılan düşmanlık

Artan göçle krizlerin daha da derinleştiği ve Türkiye'de sorunların ağırlaştığı bir gerçektir. Ne var ki, bunun sorumlusu mülteciler değildir.

Haklarımızı korumak, fazlasını kazanmak için mücadeleye!

Kadınların 6284 ve diğer yasal haklarını korumalarının, bunları uygulamalarının ve daha fazlasını kazanmalarının yolu...

Reşat Fuat Baraner: Yarım yüzyıllık devrimci yaşam!

s.16

Afganistan: Emperyalist işgalin 40. yılı

s.20

Doğayı ve yaşam hakkımızı savunmak için...

Çevresel yıkıma karşı mücadeleye!

Temelinde kapitalist sistemin yer aldığı felaketlerin arkası kesilmiyor. Kapitalizmin kâr hırsı yüzünden yıkım boyutları kazanan doğa olayları; pandemi, deprem, sel, orman yangınları adeta toplumu ve doğal yaşamı cenderesine almış, nefessiz bırakmış durumda. Ekonomik krizin toplum yaşamında yarattığı ağır yıkım, katliam boyutlarına ulaşan ırkçı-şoven saldırılar, günbegün artan kadın cinayetleri, tırmanan faşist baskı ve zorbalık ise tabloyu bir başka açıdan tamamıyor. Öyle ki işçiler, emekçiler, gençler, kadınlar ve tüm ezilenler günümüz Türkiye'sinde cehennemi aratmayan koşullarda kelimenin tam anlamıyla yaşam savaşı veriyorlar.

ORMAN YANGINLARI VE KAPİTALİZM: BENDEN SONRASI TUFAN!

"Aşırı kâr hırsı, piyasa anarşisi ve bunlara eşlik eden kıran kırana rekabet koşullarında, büyük kapitalist şirketlerin 'ekolojik denge' yakınmalarına dönüp bakma 'lüks'ü yoktur. Tüm tarihi boyunca kapitalizmin mantığı 'benden sonra tufan!' olmuştur. Halen de öyledir. Nasıl ki insani, sosyal ve kültürel yıkım kapitalizmin umurunda değilse, çevresel yıkım da umurunda değildir, olmayacaktır. O sınırsız kâr hırsına ve dizginsiz bir kör piyasaya dayalı olarak işlemektedir. Bu işleyiş onun neden olduğu her türden yıkıcılığın temeli, temel mekanizmasıdır. Bu temel ortadan kaldırılmadan, bu mekanizma parçalanmadan, özel mülkiyete, kapitalist kâra ve kör piyasa anarşisine dayalı toplumsal düzen tasfiye edilmeden bu sorunlar çözülemez. Emekçilerden de öteye bütün bir insanlık ve gezegenimiz için ürkütücü boyutlarda yıkıcı sonuçlar üreten bu gidişatın önüne geçilemez."

TKİP VI. Kongre Bildirgesi'nde yer alan bu değerlendirme, bugün büyük bir çevresel yıkıma dönmüş bulunan orman yangınlarının ve sel felaketlerinin gerisinde yer alan gerçeğe açıkça ışık tutmaktadır. Aynı gerçeği Türkiye'de hüküm süren sermaye düzeninin ve onun adına devleti yönetenlerin orman yangınları ve sel felaketleri karşısındaki tutumlarından da açıkça görebiliriz.

Başta milyonlarca ağaç olmak üzere, farklı türden birçok canlı orman yangınlarında yok olmuşken ve yok olmaya devam ederken hızla rant projeleri hazırlığına girilmesi, bu felaket yüzünden her şeyini yitirmiş insanların yüreklerindeki yangın sürerken yüzlerine çay fırlatılması, kapitalistlerin ve temsilcilerinin nedenli bir çürümüşlük içinde olduklarını çarpıcı bir şekilde gözler önüne serdi. Sergilenen, aynı zamanda açık bir sınıfsal tutumdur. Zira, ülke yangınları içinde boğulurken, kapitalistlerin tek derdi yaşanan felaketleri kendileri için fırsata çevirmek, bu yolla yeni ve kârlı rant alanları oluşturmaktır.

GERİCİ-FAŞİST İKTİDARIN İFLAS TABLOSU

Gerici-faşist iktidar yaşanan çevresel yıkımın birinci dereceden sorumlusudur. Yangının yayılarak büyük bir çevre felaketine dönüşmesini adeta boş gözlerle izleyen Erdoğan yönetimi, demagojik açıklamalarla durumu geçiştirmeye çalışsa da, bu gerçeğin üzeri örtülemezdir.

Orman yangınları, sel vb. doğa olayları karşısında gerekli önlemleri almayan, teknik donanım ve alt yapı ihtiyaçlarını karşılamayan, bu alanlara gerekli bütçeyi ayırmayan iktidar, sorumluluğu ve ortada olan suçu kendi dışına mal etmeye çalışmaktadır. Daha da rezil olanı ise, neredeyse ilk günden Kürt halkının kundakçı ilan edilmesi, yangınların ırkçı-şovenizmi kışkırtmanın vesilesi yapılmasıdır.

Orman yangınları ve sel felaketlerinin ayna tuttuğu bir diğer gerçeklik ise, gerici-faşist iktidarın içine düşmüş bulunduğu acz olmuştur. Ekonomiden siyasal yaşama, pandemiden diğer toplumsal sorun alanlarına, yönetebilme kabiliyetini giderek yitiren gerici-faşist rejim, benzer şekilde orman yangını, sel, deprem gibi doğa olayları karşısında da tam bir yönetememe durumu içerisinde dir.

Elbette bu olgunun gerisinde temelinde kapitalist sistemin onulmaz yapısal sorunları yer almaktadır. Zira sistemi be-

lirleyen çelişkiler keskinleşmekte, sorunlar yumağı artmakta, gerici-faşist iktidar kapitalistler adına bu çelişki ve sorunları yönetme konusunda zorlanmaktadır. Bu iktidarı karakterize eden yağmaya, talana, ranta vb. dayalı politikalar ise çok yönlü yıkıma yepyeni boyutlar kazandırmaktadır.

Bu tablonun tüm yükünü en ağır şekilde işçi ve emekçiler yaşamlarıyla, doğa ve çevre ise büyük bir yıkımla ödemektedir. Zira çok yönlü sorunların tüm faturası döne döne onlara ödetilmektedir.

DOĞAYI VE YAŞAM HAKKIMIZI SAVUNMAK İÇİN!..

Sıradan doğa olaylarının büyük yıkımlara hatta katliamlara dönüşmesinin birinci dereceden sorumlusu, gözü kâr hırsıyla dönmüş olan kapitalistler ve onlar adına yönetenlerdir. Çünkü onlar için doğanın, toplumun, insanın ihtiyaçlarının zerre kadar önemi yoktur. Sermaye birikimi ve kâr döngüsünün aralıksız devam etmesi dışında umursadıkları hiçbir şey yoktur.

Bugün tüm toplum bir kez daha bu gerçekliğe tanıklık ediyor. Sermayenin çıkarları ve ihtiyaçları için tüm imkanlar seferber edilirken, iktidarın savaş ve saldırganlık politikalarına muazzam kaynaklar ayrılırken, sarayın şatafatı ve bekası için toplumsal zenginlikler adeta yağmalanırken, orman yangınlarını engellemek ve zamanında müdahale etmek için, sel vb. doğa olaylarının yaratacağı tahribatı minimuma indirmek için neredeyse hiçbir şey yapılmıyor.

Dolayısıyla, işçi ve emekçilerin inisiyatif almasından, doğayı ve yaşam hakkını savunmak için harekete geçmesi ve mücadele etmesinden başka bir çıkış yolu bulunmamaktadır. Zira, "benden sonrası tufan!" diyen asalak burjuvaziye ve onun çıkarları doğrultusunda hareket eden sermaye devletine karşı mücadele büyütülemediğinde, işçiler ve emekçiler cehennem koşullarında yaşamaya devam edecek, çevresel yıkım boyutlanacak ve dünyamız giderek daha da yaşanmaz bir gezegene dönecektir.

Sıradan doğa olaylarının büyük yıkımlara hatta katliamlara dönüşmesinin birinci dereceden sorumlusu, gözü kâr hırsıyla dönmüş olan kapitalistler ve onlar adına yönetenlerdir. Çünkü onlar için doğanın, toplumun, insanın ihtiyaçlarının zerre kadar önemi yoktur. Sermaye birikimi ve kâr döngüsünün aralıksız devam etmesi dışında umursadıkları hiçbir şey yoktur.

Esas felaket yangınlar mı, sermayenin çürümüş saray düzeni mi?

Ormanları, canlıları, doğayı, bütün bir hayatı günlerdir yakıp kül eden yangınlar, düzendeki çürümenin vardığı boyutu birçok açıdan gözler önüne serdi. Çeteler-mafyalar koalisyonuna dönüşen AKP-MHP rejiminin teknik anlamda bile ülkeyi yönetmekten aciz durumda olduğunu dünya izliyor. Artık burjuva anlamda rasyonel olma vasfını yitirmiş bir rejim iş başında. Bu ise, doğal olayların kısa sürede büyük felakete dönüşmesine ve halka ağır bedeller ödetmesine neden oluyor.

Rejimin vurdumduymazlığından dolayı yangınlar felakete dönüşürken 'yetkili' adamların yaptığı açıklamalar, devleti yönetenlerin aldığı tutumlar, saray beslemesi medyanın yazıp söyledikleri şaşkınlık ve öfkeyle izleniyor. "Büyük reis" konvoy oluşturup yangın bölgesine gidiyor. Gittiği her yere kaos taşıyor, ambulansların geçişini engelliyor. Yetmiyor dünyanın şaşkın bakışları arasında insanların kafasına çay paketleri atıyor. Sarayın bir bakanı IBAN numarası veriyor. Sarayın üç beş maaşlı görevlileri, ülke cayır cayır yanarken, reisleri "Yangın söndürme uçağımız yok" açıklaması yapmışken, "Yangın söndürmede dünya birincisiyiz" diye vaaz veriyorlar. Orman Bakanı ormandan sorumlu olmadığını söylüyor. Sarayın "Göbbels'i" yardım isteyenleri "hain" ilan ediyor. Saraydan beslenen "medya ordusu" ise bütün ölçüleri altüst ederek AKP-MHP rejiminin destanlar yazdığına dair haberler yapıyor...

Her tarafından dökülen çürümüş bir rejim var. Yalan yayma makinesi olan saray medyası ve troller çalışıyor, bir de devletin şiddet aygıtları. Bunlar yetmediği yerde ise dinci-faşist çeteler sokaklara salınıyor.

FELAKET ANINDA IRKÇI-ŞOVEN ZEHİR YAYMA KAMPANYASI

Öncesi bir yana, AKP-MHP koalisyonu 2015'ten bu yana iğrenç söylem ve yöntemlerle ırkçı propaganda yapıyor. Siyasal gündeme bağlı olarak bazen dozunu düşürse de 6 yıldır kin ve nefret saçıyor. Orman yangınları vesilesiyle de nefret söylemini köpürtüp birkez daha Kürt halkına düşmanlık kampanyası başlattılar.

Yangınların başlamasıyla birlikte dinci-faşist troller de harekete geçirildi. Kaynağı belirsiz bir video yayınlamak,

"Ormanları PKK yakıyor, HDP PKK'nin uzantısıdır, Kürtler HDP'ye oy veriyor, o halde bütün Kürtler teröristtir" zehrini yayan propaganda kampanyası başlatıldı. Deniz Poyraz'ın katledildiği saldırıdan sonra HDP'nin birçok parti binası saldırıya uğradı. Saldırılardaki vahşet, Konya'da aynı aileden yedi kişinin katledilmesiyle doruğa çıktı. Kürt kimliğinden dolayı dinci-faşistlerin hedefinde olan aile, devletin göz yumması ya da teşvik etmesiyle katledildi. Bazı yerlerde eli sopalı gruplar sokaklarda linç edecek Kürt arayışına çıkartıldılar. Birçok kişi bu grupların saldırısına uğradı.

Katliam ve saldırıları izleyen rejimin efendileri, bu kirli propagandaya doğrudan ortak olmadılar. Zira iddiaları doğrulayacak hiçbir kanıt yok ellerinde. Nitekim bunu AKP'li bakanlar da itiraf ettiler. Buna rağmen troller ve saray beslemesi medya aynı telden çalmaya devam ediyor. Mafyatik rejimin şefleri "istemem, yan cebime koy" havasında ırkçı saldırıganlığı teşvik ediyorlar. Ülkenin yanması bile umurlarında değil. Onlar yine ırkçılıktan siyasi rant devşirme peşindedir.

"GÜÇLÜ DEVLET" SAPLANTISI

Yayılmacı-saldırgan hevesleri olan rejim, yangınlar karşısında aciz kalmasına rağmen "Türkiye güçlü devlet" propagandasıyla günü kurtarmaya çalışıyor. Militarist aygıtını ve maaşlı cihatçı teröristleri Suriye, Libya, Irak, Azerbaycan ve diğer ülkelerde kullanan bir rejim var. Bu yayılmacı histeri için ne kadar para harcadığı bilinmiyor. Saray rejimi, ABD'den istediği para ve lojistik desteği koparabilirse, Afganistan bataklığına da atlamaya hazırlanıyor.

Yayılmacılık macerasına girişecek

kadar hırslı olan rejimin efendileri, yangınlar karşısında aciz duruma düştüler. Buna karşın "güçlü devlet" algısına zeval gelmesin diye yardım önerilerini geri çeviriyorlar. Ülkenin ormanları, doğası, canları, hayat damarları yanıyor, ama "güçlü devlet" yardıma muhtaç değil! Yardım çağrısı yapanlar ise "devleti zayıf göstermeye çalışan dış güçlerin ajanları" ilan ediliyor. Bu arada devlet gücünü, rejimin başı Tayyip Erdoğan'ın icraatlarıyla ispatladı. Otobüsten çevredeki insanların kafasına çay paketleri atarak gücünü dünya-aleme gösterdi.

CÜPPELİ AHMET'TEN PERİNÇEK'E "MECZUPLAR GEÇİDİ"

Yangınlar ve bu süreçte yaşananlar rejimdeki çürümenin vardığı boyutu gözler önüne serdi ama iktidarın destekçileri de az değil. Tabii destekçiler de en az rejim kadar ucubeler. Örneğin dinci-faşist medya havuzunda "türünün en iğrenç" olan A Haber, "Yangın söndürmede dünyaya örnek olduk" diye manşet atıyor. Gerçekleri tersyüz etmede bu kadar arsızlık, besleme medyanın meczuplukta sınır tanımadığını birkez daha gösterdi.

Cüppeli Ahmet adıyla bilinen meczup ise, "Tekbir getirin, yangın söner" diye mesaj yayınlamak "masrafsız" yangın söndürme yöntemini gösterdi. Bu aynı meczup, daha önce kıdem tazminatının haram olduğunu ilan etmişti.

Saray rejiminin bir başka meczup mücahidi Doğru Perinçek de rüşünü ispatladı. Bu "laik meczup", orman yangınlarına değinirken, "HDP derhal kapatılmalıdır, kapatılacak" diyor. Ülke yanıyor, mafyatik rejim seyrediyor, Türk Hava Kurumu'nun üzerine çökülmüş vs. ama

bunlar Perinçek'i ilgilendirmiyor. Her zünden cıvık bir şovenizm akan bu dal-kavuk için, tek önemli mesele HDP'nin derhal kapatılmasıdır.

Rejimin bir diğer meczubu RTÜK başkanıdır. Sansürcü başı Ebubekir Şahin "özel hat" üzerinden televizyon yöneticilerine mesaj göndererek "Yangınları göstermeyin yoksa size en ağır cezayı veririz" tehdidini savurdu.

Yangınların en çok harlandığı günlerde piyasaya çıkan TOKİ'nin başındaki meczup da maharetini göstererek yangın bölgelerindeki yurttaşlara "müjdeyi" verdi: Köy evleri projesi hazır! Bu "müjdeyi" değerlendiren AKP'li bir milletvekili, projeyi görenlerin "Keşke bizim evimiz de yansaydı" diyeceklerini söyledi.

Rejimin tek adamı meczuplukta da birinci olduğunu kanıtladı. Sorun insanların kafasına çay paketleri atması değil tabii. O, ülke yanarken orman ve turizm alanlarıyla ilgili yeni bir kanun çıkardı ve tüm yetkileri kendi kendine bahşetti. Nereye otel, nereye saray, nereye villa dikileceğine bizzat kendisi karar verecek. Kanunu, "yangınları kim çıkarıyor suruna verilen bir yanıt" olarak değerlendirenler var...

FELAKETLERDEN KURTULMAK İÇİN...

Türkiye tarihinin en yıkıcı yangınlarının yaşandığı günlerde sermaye iktidarının sergilediği bu ya da benzer açıklama, tutum ve icraatlar rejimdeki kokuşmanın vardığı boyutu gözler önüne seriyor. Bu rejimi iktidara taşıyıp ülkenin başına bela eden ve halen de onunla çalışanlar sermaye sınıfı ile emperyalistlerdir. Bu da asıl büyük felaketin kaynağına işaret ediyor.

Olağan koşullarda ormanlar yanar ve zamanla -en azından betonlaştırılmayan alanlar- kendini yeniler. Bu defa ise yangın söndürme altyapısı tarumar edildiği için felaket çok daha ağır oldu. Yazık ki günden güne de ağırlaşıyor. Yıkımın devasa boyutlara ulaşmasından sorumlu olan sermayenin dinci-faşist rejiminin varlığı, ülke ve halklara musallat olmuş büyük bir felakettir. İşçi sınıfı, emekçiler, ezilenler ve yaşanan felaketlerden rahatsız olan toplum kesimleri birleşik mücadele ile bu rejimi yıkmadan, felaketlerden kurtulmak da mümkün olmayacaktır.

Yeni bir mülteci göçünün eşliğinde...

AKP'nin "mülteci seviciliği" ve kışkırtılan düşmanlık

Emperyalist işgalcilerin Afganistan'dan çekilmeye başlaması ile yeni bir göç dalgası başladı. 20 yıl süren vahşi işgalin yarattığı yıkımın ardında Taliban güçlerinin yeniden kentleri kuşatmaya başlaması, göç dalgasını tetiklemiş görünüyor. Son günlerde çoğunluğu genç erkeklerden oluşan binlerce kişi İran sınırından Türkiye'ye giriş yaptı. Bu dalganın belli bir süre devam edeceği tahmin ediliyor.

Mültecilerin Türkiye'ye giriş yapması ile birlikte "göç krizi" ırkçı söylemler eşliğinde tartışılmaya başladı. Savaşlarla yıkıma uğratılan topraklarda evlerini geride bırakan insanların mağdur konumundan "suçlu" konumuna getirilmesi ise ancak emperyalist kapitalist dünyanın ırkçı-şoven mantığının ürünü olarak vuku bulabilirdi. Öyle ki, yaratılan algı ile mülteciler her türlü kötülüğün kaynağı olarak görülüyor, onların yokluğunda her şeyin düzeleceği varsayılıyor. İktidara tepkiymiş gibi görünen kimi çıkışlar, zaten yaygın olan ırkçılığın körüklenmesine katkıda bulunduğu ölçüde iktidarın da işine yarıyor.

MÜLTECİ "PAZARLIKLARI"

Mültecilik pek çok uluslararası anlaşmada tanımlanmış bir hak olsa da, Avrupa devletleri mülteci akınından uzak durmanın yollarını arıyor. Mültecilerin haklarının yasalarını yazanlar, şimdi bu yasaların yükümlülüklerinden kaçmaya çalışıyor. Oysa göçü kaçınılmaz kılan emperyalist müdahaleleri ya kendileri yapıyor ya da bu suçu işleyen çeteleri, işbirlikçi devletleri destekleyerek suça ortak oluyorlar. Sonra da mülteci akınına başlarından savmak için, yükü işbirlikçilerinin sırtına yıkıyorlar. Bu durumda AKP-MHP rejimi gibi işbirlikçiler için emperyalist efendilerine "paralı bekçilik" işi cezbedici oluyor. Bu kapsamda yürütülen "Sen bekçilik yap, ben paranı öderim" pazarlıkları arasında mültecilerin yaşamları bir bir kayboluyor. Pazarlık yapanları ne kıyıya vuran çocuk cesetleri ne mülteci kamplarındaki rezaletler ilgilendiriyor.

Rezil pazarlıklar devam ederken, sorun büyümeye devam ediyor. Birleşmiş Milletler verilerine göre dünya üzerinde 25,9 milyonu mülteci olmak üzere en az 70,8 milyon kişi evlerini terk etmek zo-

AKP-MHP rejimi başta olmak üzere CHP ve İyi Parti'nin başını çektiği düzen partileri, sorunlar yumağı olan kapitalist düzenin derinleşen krizinin suçunu mültecilere atarak bu düşmanlığı sinsice körüklüyor. Artan göçle krizlerin daha da derinleştiği ve Türkiye'de sorunların ağırlaştığı bir gerçektir. Ne var ki, bunun sorumlusu mülteciler değildir.

runda kaldı. Mültecilerin yaklaşık yarısını ise 18 yaş altı çocuklar oluşturuyor. Mülteci yaşamının tüm olumsuzluklarını kadın ve çocuklar daha ağır yaşıyorlar. Çocuk yaşta köle gibi çalıştırılanlar, kaybolan çocuklar, satılan, tecavüze uğrayan, cinayete kurban giden kadınlar...

AKP'NİN MÜLTECİ "TİCARETİ"

Tayyip Erdoğan'ın başında bulunduğu AKP-MHP rejiminin son günlerde "mülteci sever" pozlar takınması riyakarlık ötesi bir tutumdur. Göçmenlere kapıları açan bu rejimin derdi başkadır. Kendi halkını açlığa mahkum eden bir rejimin göçmenlere hayrı olabilir mi? Göçmenlerin dramını "lütufla" sayan iktidar, savaştan kaçanların kan ve gözyaşlarından nema lanma hesapları yapıyor. Mültecileri kabul ederek "kurtarıcı" edasına bürünen AKP şefi ile müritleri, AB fonlarından gelecek paranın hayalini kuruyor. Bir süre önce, AB'den daha çok para koparmak için "kapıları açar mültecileri üstünüze salarım" diye şantaj yapıp yüzlerce kişiyi Edirne'ye yığması, bu dinci-ırkçıların ke-pazeliği hangi noktaya vardırabileceğini göstermişti.

İki AB yetkilisi ve bir diplomatın ba-

sına verdikleri demeçten yansıyan bilgilere göre yeni bir "mali yardım paketi" hazırlanıyor. Bunun Afganistan, Pakistan, İran ve diğer bölge ülkelerine verileceği söyleniyor. AKP-MHP rejimi bu paketten en büyük payı alma derdinde. Nitekim AB şefleri "iyi bekçilik" yapan rejimi övüp duruyorlar. Fondan Türkiye'ye ödenecek bekçilik parasının, 2024 yılına kadar gönderilmesi beklenen 3,5 milyar Euro'dan ayrı olacağı da belirtiliyor.

MÜLTECİLER SİYASİ KOZ

Sermaye iktidarı mültecileri AB'den para sızdırmanın imkanı olarak değerlendirdiği gibi, iç siyasette de koz olarak kullanıyor. Kıbrıs "çıkarması" sırasında AKP şefi din sosuna bulayarak yaptığı açıklamada "Biz bu ülkede iktidarda olduğumuz sürece, bize sığınan Allah'ın kullarını biz katillerin kucağına atmamız." hamaseti yapmıştı.

"Allahın kullarını" koruduğunu iddia eden bu zihniyet, dünyanın en vahşi katillerinden oluşturulan cihatçı çeteleri yıllardır destekliyor. Son yıllarda ise devletin maaşlı tetikçileri olarak kullanıyor. Siyasi çıkarları için Ankara'nın göbeğinde İŞİD'çilere katliam yaptırtan bir rejimin

baş, "göçmenlerin babası" pozları takınıyor. Göçmen akınlarının yaratacağı sorunlara dikkat çekenlere saldıran Erdoğan, sefil çıkarlarını korumak için yaptığı işleri, "insan severlik" diye yutturmaya çalışıyor.

Öte yandan Suriyeli mültecilere vatandaşlık verilmesi ve Suriyeli mültecilerin oy kullanması üzerinden yürüten tartışmalar, AKP'nin mülteci sorununu oylarını artırmanın bir aracı olarak kullandığını ortaya koymuştu.

İnsani yıkımlar üzerinden siyaset yapabilme ikiye yüz lülüğünü kuşanan AKP iktidarı, mülteci sorununu yıllardan beri siyasetin malzemesi olarak kullanıyordu. Şimdi ise Afgan göçmen akını aynı amaçlar için kullanmaya başladı.

KIŞKIRTILAN MÜLTECİ DÜŞMANLIĞI

AKP şefleri, "din sosu"na buladıkları vaazlarıyla "iyilik" yaptıklarını iddia etseler de, özünde ticari ve siyasi çıkarları için mültecilere kapıları açıyor. Kayıtsız ve ucuz işgücü olarak başta tarım ve tekstil alanlarında olmak üzere mülteciler hem kölece sömürülüyor hem işçi sınıfını etnik açıdan bölmenin bir aracı olarak kullanılıyor.

İşsizlik koşullarında Türkiyeli işçi ve emekçilerin “işlerini ellerinden aldıkları”, “karın tokluğuna çalışmayı kabul ederek ücretleri düşürdükleri” gibi birçok “ge-rekçe” ile mülteci işçilere karşı düşmanlık kışkırtılmaya çalışılıyor. “Böl, parçala, yönet” taktiğini kullanan kapitalistler ve onların saray rejimi, işçi sınıfını etnik-dinsel-mezhepsel temelde parçalamaya çalışıyor. Mülteci işçileri de Türkiyeli işçileri de açlığa mahkûm eden, emekçilere insanca çalışma ve yaşama koşullarını çok gören bu sistemdir. Buna rağmen aynı tezgâh başında sömürülen, iş cinayetlerine kurban giden işçilerin birleşmesi, ekilen bu düşmanlık tohumlarıyla engellenmek isteniyor.

AKP-MHP rejimi başta olmak üzere CHP ve İYİ Parti'nin başını çektiği düzen partileri, sorunlar yumağı olan kapitalist düzenin derinleşen krizinin suçunu mültecilere atarak bu düşmanlığı sinsice körüklüyor. Artan göçle krizlerin daha da derinleştiği ve Türkiye'de sorunların ağırlaştığı bir gerçektir. Ne var ki, bunun sorumlusu mülteciler değildir. AKP iktidarının maşalık yaptığı emperyalist güçlerin işlediği ya da işlettiği cinayetlerden, yapılan katliamlardan, kışkırtılan iç savaşlardan söz edilmiyor. “Ülkemde mülteci istemiyorum” diyerek sözde “AKP karşıtlığı” ile mülteciler hedef gösterilirken, dinci-faşist rejimin ekmeğine yağ sürülüyor.

İNSANCA YAŞANACAK BİR DÜNYA İÇİN

Mülteci krizi emperyalist-kapitalist dünyada geçmişin ve bugünün olduğu kadar yarının da sorunu olacaktır. Emperyalist müdahaleler ve savaşların yanı sıra ekolojik dengenin bozulmasıyla yaşanan küresel ısınma, kuraklık/sel gibi olgular göç dalgalarının devam etmesini kaçınılmaz kılacaktır. Yaşanabilecek alanlar daraldıkça göçler de artacaktır. Emperyalist kapitalist sistem varlığını sürdürdükçe, bugün Suriyeli, Afganlı, Pakistanlı emekçilerin çıktıkları mülteci yolculuğuna başka ülkelerin halkları da katılmak zorunda kalacaktır.

İnsanca yaşanacak bir dünya için yapılması gereken, bu sorunların kaynağı olan kapitalist sistemi ortadan kaldırmaktır. Biriken tepkiyi savaşları kışkırtanlara, onlarla suç ortaklığı yapanlara, iklim krizini derinleştiren düzene yöneltmekten başka çıkış yolu yoktur. Mültecisi, yerlisi tüm işçi ve emekçiler yaşadıkları bu insanlık dışı koşulları değiştirmek için birleşmeli, başta “mülteci ırkçılığı” olmak üzere emperyalist-kapitalist ideolojinin empoze ettiği suni ayrımların zincirini kırıp sınıf bilincini kuşanmalı ve insanca yaşayabilecekleri bir dünya kurmak için mücadele etmelidir.

Dinci-faşist iktidarın “anti-emperyalizm” sahtekarlığı

AKP-MHP iktidar ortaklığının krizi derinleşiyor. Çürümüş düzenin ve mafyalışan devletin “beka” sorunu da gündene güne büyüyor. İktidar, pandemi ile daha da derinleşen ekonomik krizden, sosyal ve siyasal krizden çıkış yolunu içeride saldırganlık/dışarıda savaş politikalarına sarılmakta arıyor. Yıllardan beri krizlerden bu şekilde kurtulmaya çalıştı, bu krizde de aynı yöntemle sarılıyor. Ancak bu sefer işi her zamankinden daha zor görünüyor.

İktidarın kabarık kirli sicil her gün yeni bir vukuatla işçi ve emekçilerin önüne seriliyor. Bu kirli sicilde her çirkef mevcut: Uyuşturucu ticareti, kara para aklama, her alanda rant ve yolsuzluk, örtülü ödenek vurgunları, usulsüz ihaleler, “üstüne çökülen” mallar, mafya babalarıyla ortak iş tutumalar vb... Yani iktidarda suç şebekesi gibi çalışan bir rejim var.

Bu rejimin efendileri, çirkef üzerine bina ettikleri saltanatı kaybetmekten büyük bir korku duyuyorlar. Yani AKP şeflerinin sık sık ifade ettiği “devletin beka sorunu”, aslında bu kirli çarkın “beka sorunu”ndan başka bir şey değil. Artık attıkları her adım bu suç şebekesinin ömrünü bir gün daha uzatmayı esas alıyor. Dolayısıyla öncelikleri; içeride toplumsal muhalefete dönük saldırılar ve katliamlar, şovenizm zehri ile halkları birbirine düşürmek, dışarıda ise emperyalistlerin saldırganlık ve savaş suçuna ortak olmaları.

Toplumsal muhalefete dönük saldırıların bu denli artması, en ufak hak arama eylemlerinin bile polis şiddetiyle engellenmek istenmesi bu faşist koalisyonun “rutin”i haline getirildi. Rejim Boğaziçi'nde gençleri/akademisyenleri, İstanbul Sözleşmesi'ni savunan kadınları, hakkını arayan işçileri hedef alıyor. Belediyelere atanan kayyımlara, tutuklamalara HDP'yi kapatma davasını ekleyip “sivil” ırkçı saldırganlığı kışkırtıyor. Bu doğrultuda SADAT'ın eğittiği faşist bir tetikçi HDP binasında Deniz Poyraz'ı katletti. Ardından Kürt halkına dönük birçok ırkçı-faşist provokasyon örgütlendi. Polisin koruduğu ırkçı-faşistler Konya'da aynı aileden yedi kişiyi Kürt oldukları için katlederek vahşeti doruğa çıkarttılar.

Kuşkusuz bunca saldırı boşa değil. Dinci-gerici iktidar yıllardır işçi ve emek-

çileri bu yapay ayrımlar ile parçalıyor, birbirine düşman etmeye çalışıyor. Toplumsal kutuplaşmayı bu ayrımlar üzerinden derinleştirmek gerici iktidarın temel politikalarından biridir. İçeride baskı ve saldırıyı bu denli arttıran, işçi ve emekçileri gerici faşist bir kuşatma altına alan mafya devleti, dışarıda da benzeri bir politika izliyor. Emperyalistlerin Ortadoğu ve diğer bölgelerde halklara karşı işledikleri saldırgan ve savaş suçlarına, yağmadan pay alma hesabıyla ortak oluyor. ABD başta olmak üzere emperyalist devletlerin işbirlikçisi rolünü oynayarak, halkların acılarından ve kırımından bir parça “pay almak için” çırpınıyor. Ortadoğu'yu kana bulayan cihatçı çetelerin binlercesini eğit-donat projesi ile emperyalist devletlerin hizmetine hazır eden Erdoğan/AKP iktidarı, bu savaşlarla yerlerinden ettiği emekçileri “mülteci pazarlıklarına” konu edip emperyalistlerden aldığı fonları arttırmaya çalışıyor.

Dinci-faşist iktidar bunca çırpınına rağmen Suriye ve Lübnan'da yürütülen emperyalist savaştan istediği payı alabilmiş değil. Emperyalistler dinci-faşist iktidarı bir “maşa” olarak kullanmaya devam ediyor. Öyle ki, gelinen yerde AKP-MHP iktidarı için emperyalistlerin maşası olmak bile bir lütf kabul ediliyor. Bu kapsamda; Erdoğan ve AKP'si, ABD ve NATO'nun Afganistan'dan çekilmesi ile geride kalacak kanlı enkazın bekçiliğine talip oldu. Bunun karşılığında efendilerinden “bekçilik parası” ve “itibar” bekleyen AKP-MHP rejiminin ikiyüzlülüğü ise bütün çıplaklığıyla ortada duruyor.

Tayyip Erdoğan'ın Kıbrıs'ta yaptığı bir konuşmada Afganistan'la ilgili sarf ettiği sözler adeta akla ziyan türdendi. AKP şefi, “Afganistan'ın NATO'nun emperyalist işgaline maruz kaldığını” söyledi. Oysa kendi rejimi ve başında olduğu Türk sermaye devleti de bu emperyalist işgale 20 yıl boyunca suç ortaklığı yaptı ve hâlâ da yapıyor. Her fırsatta NATO gibi bir savaş aygıtının ikinci büyük ordusuna sahip olmakla övünen Erdoğan ve dinci-faşist rejiminin; tüm bunlara karşılık Afganistan'da talip olduğu iş ise, NATO çekilirken emperyalistler adına bekçilik yapmaktır!

Hal böyleyken yandaş medyanın kamuoyuna bir “kahramanlık” örneği diye

yutturmaya çalıştığı ve gericiğin öne çıkardığı bu sözde “anti-emperyalist söylemler”, artık ikiyüzlülüğün de ötesine geçmiştir.

Bu dinci-faşist koalisyon ve mirasçısı olduğu bütün parti ve örgütler başlangıçlarından beri emperyalizmin aparatı olmuş, her türlü demokratik kazanımın önüne dikilmiş, daima işçi ve emekçilerin hak arama mücadelesinin karşısında durmuştur. Devrimci gençliğin anti-emperyalist mücadelesine saldırmaktan geri durmamıştır. 6 Filo'yu protesto eden devrimci gençliğe saldırıp cinayet işleyen rejimin şefleri, ardından 6. Filo'yu kible yapıp namaz kılan işbirlikçi bir çizgiyi temsil etmektedir. Dinci-faşist ideoloji tarihsel olarak hiçbir zaman anti-emperyalist bir çizgiyi temsil etmemiştir, edemeyecektir de. Zira sınıfsal konumu da siyasal-ideolojik çizgisi de buna elvermez.

Bu kaba riyakarlığın bir örneği olan Filistin sorunu bunu gözler önüne sermektedir. Her fırsatta Filistin halkının haklı mücadelesinin yanında olduğunu ikiyüzlüce ifade eden din istismarcısı AKP iktidarı, Filistin halkına dönük yıllardır imha, inkar ve asimilasyon politikası izleyen siyonist İsrail devleti ile ekonomik, siyasi ve askeri işbirliğinden geri durmamıştır. Çarpıcı bir örnek; İsrail'in Filistin'i bombalayan savaş uçaklarının pilotları, AKP iktidarının hizmetlerine sunduğu Konya ovasında yıllarca uçuş eğitimi yapmıştır.

Türk sermaye devletinin dümeninde bulunan AKP-MHP koalisyonunun kimi zaman “anti-emperyalist” gibi görünen laflar etmesi, bu söylemlerin iç politikada işe yarayabileceğini düşünmesinden kaynaklanıyor. Yani bu tür söylemleri kullanmaları büyük bir sahtekarlık ve kandırmacadan ibarettir. Çünkü onlar her zaman emperyalizme sadakatlerini ispatlamakla meşgul oldular. 6. Filo'ya siper olarak, Büyük Ortadoğu Projesi'ne (BOP) eşbaşkanlık yaparak ya da şu günlerde Afganistan'da emperyalist çıkarların bekçiliğine soyunarak... Bu ve benzer pratikler dinci-faşist koalisyonun, emperyalizmin bir sağlam dayanağı olduğunu gösteriyor. Dolayısıyla bu gerici koalisyona karşı durmak tutarlı bir anti-emperyalist mücadele açısından da önem taşıyor.

Konya'daki ırkçı katliam eylemlerle protesto edildi

İSTANBUL

Konya'da Kürt aileye yönelik gerçekleşen ırkçı katliama karşı kitleler İstanbul Taksim'de bir araya geldi.

Polisin abluka altına aldığı Tünel Meydanı'nda tüm engellemelere rağmen "Faşizme karşı omuz omuza!", "Yaşasın halkların kardeşliği!", "Kurtuluş yok tek başına, ya hep beraber ya hiçbirimiz!", "Direne direne kazanacağız!" sloganlarıyla yüzlerce kişi toplandı.

Türk sermaye devletinin Kürt halkına, kadınlara, Alevilere yönelik katliamlarına bir yenisini eklediği belirtilen konuşmalarda, devletin farklı ulus, mezhep, cinsiyet ayrımlarını kışkırttığı ve halkları birbirine düşman ettiği ifade edildi.

Açılış konuşması ve sloganların ardından İstanbul Emek Barış Demokrasi Güçleri adına basın açıklaması okundu.

Son dönemde gerçekleşen ırkçı saldırılara değinilen açıklamada, iktidarın saldırganları koruduğu ve ırkçılığın önünü açtığı üzerinde duruldu. Konya Emniyet Müdürü'nün teşhir edildiği açıklamada, ırkçılığın yayılmaya çalışıldığı ifade edildi. Bu ırkçı provokasyonların, savaş ve saldırganlık politikalarının tırmandırılmasının nedeninin sermaye devletinin pandemiyle daha da derinleşen çok yönlü krizi olduğu üzerinde durulan açıklamada, çeteleşmiş/çürümüş devletin kendi bekasını korumak uğruna bu politikalarla ayakta kalmaya çalıştığı dile getirildi.

"Halklara yönelik saldırı ve katliamların sorumlusu, bu saldırıları organize edenler ve onlarla birlikte ırkçı söylemleri yükseltenlerdir." denilen açıklama şu vurgularla, mücadeleyi büyütme çağrısıyla son buldu:

"Kürt Halkı geçmişte de katliamlar ve yükseltile ırkçılığın karşısında direndi. Halkların kardeşliğini, barışı, özgürlüğünü istemekten, onun için yaşamaktan bir an olsun vazgeçmedi.

"Bizler de bu saldırıların karşısında boyun eğmeyeceğiz. Adalet için, özgürlük için, insanca ve onurlu bir yaşam için, halkların kardeşliği ve eşitliği için olan mücadelemizi büyüterek bu saldırıları aşacağız."

İstanbul'un pek çok semtinde gerçekleşecek "Barış ve kardeşlik" buluşmalarına çağrı yapılarak "Yaşasın halkların kardeşliği!", "Bijî bratiya gelan!" sloganıyla eylem son buldu.

İZMİR

İzmir de HDP İl Örgütü'nün çağrısı ile Konya'nın Meram ilçesinde, daha önce Kürt oldukları için ırkçı saldırıya uğrayan Dedeoğlu ailesinden 7 kişinin katledilmesini protesto etmek için basın açıklaması düzenlendi. Alsancak Türkan Saylan Kültür Merkezi önünde bir araya gelen ilerici, demokrat, devrimci kurumlar polis ablukası altında basın açıklaması yaparak yaşanan ırkçı saldırıyı protesto etti.

Açıklamayı HDP İl Eşbaşkanı Kadir Baydur okudu ve şunları ifade etti:

"AKP-MHP hükümetinin Kürtlere ve partimize yönelik nefret dili ve düşmanca tutumu bu katliama zemin hazırlamıştır" diyerek Konya'da yaşanan ırkçı saldırı ile bilinçli bir şekilde bu kaos planı devreye sokulmak istenmektedir. İl binamıza planlı ve organize bir şekilde yapılan silahlı saldırı sonucu Deniz Poyraz'ın katledilmesi, Marmaris ilçe örgütümüze yapılan silahlı saldırı, parti yöneticilerimize karşı geliştirilen linç girişimleri başta partimize ve Kürt halkına olmak üzere ülkedeki tüm demokratik muhalefete yapılan bir saldırdır."

Açıklamada son olarak şunlar ifade edildi:

"Katliamlara karşı birlikte güçlü bir tutum alalım, ırkçılığa ve faşizme karşı mücadele edelim, birlikte yaşanacak özgür bir ülke yaratalım"

Açıklamanın ardından konuşan HDP İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay ise şunları vurguladı:

"Halklarımızın başı sağ olsun. Aileye sabır diliyorum. Çok vahim bir katliam. Biz bunu İzmir'de yaşadık. İl binamıza giren bir faşist ırkçı saldırgan Deniz Poyraz yoldaşımızı aramızdan almıştı"

Eylemde birçok siyasi parti temsilcisi söz alarak Kürt halkına yönelik ırkçı saldırıyı kınayarak Kürt halkının yalnız olmadığı vurgusu yapılarak HDP ile dayanışma ve faşizme karşı birlikte mücadele çağrısı yaptı. Eyleme BDSP ve DEV TEKSTİL'in yanı sıra çok sayıda siyasi parti destek verdi.

Ayrıca ırkçı katliam İzmir Adliyesi önünde hukuk örgütleri tarafından da protesto edildi.

Açıklama Ege Tutuklu ve Hükümlü Aileleri Yardımlaşma Derneği (EGE TUHAYDER) ile İnsan Hakları Derneği (İHD), Özgürlük için Hukukçular Derneği (ÖHD), Çağdaş Hukukçular Derneği (ÇHD) ve Çağdaş Avukatlar Grubu (ÇAG) İzmir şubeleri adına yapıldı.

Ortak açıklamayı Avukat Erdoğan Akdoğdu okudu. Akdoğdu katliam üzerine şunları söyledi:

"Göz göre göre gelen bu vahşet için önlem almayan devlet görevlileri kadar, nefreti ve düşmanlığı körükleyenlerin ellerine de masumların kanı bulaşmıştır.

Bugün bu vahşeti gerçekleştirenler ile onlara arka çıkıp sırtlarını sıvazlayanların, tıpkı Cizre bodrumlarında insanları diri diri yakanlar, Roboski'de çocukları bombalayanlar, Hrant Dink'i katledenler, Alevileri katledenlerin, mirasçıları ve takipçileri olduğu şüphesizdir."

Katliam üzerine devletin katliam faillerini aklayan pratiği vurgulayan Akdoğdu, sürecin takipçisi olacaklarını ifade etti.

ANKARA

Batıkent Dayanışma Platformu, Konya'da yaşanan ırkçı katliamı protesto etti. Kürt oldukları için öldürülen aile ile ilgili basın açıklaması yapılmasına tahammül edemeyen polis, eylemin Batıkent Gimsa'nın karşı caddesinde yapılması dayatmasında bulundu. Açıklamada katliamın nedenine dair şu vurgu yapıldı:

"Katliam sonrasında devlet kanadından yapılan tüm açıklamalarda saldırının iki aile arasındaki husumetten kaynaklandığı, arazi kavgasına dayandığı söylenip durulmuş olayın ideolojik-politik dayanakları gizlenip hasıraltı edilmeye çalışılmıştır."

Orman yangınlarının nedenini bile kendi doğa düşmanı politikalarında aramak yerine yalan, manipülasyon ve demagogiler öne süren AKP-MHP rejiminin, kendi bekası uğruna ırkçı saldırıların ön-

nü açtığı belirtilen açıklamada, “Kürtler orman yakıyor’ diyerek Kürt halkını hedef gösterenler, on yıllardır Kürt halkına yönelik sayısız katliamlar yapanlar, bizi bu katliamın basit bir adli vaka olduğuna inandırmaya çalışıyor” denildi.

“HEPİNİZ BU KATLIAMIN ORTAĞISINIZ”

Açıklamanın devamında, iktidarın katliamdan sorumlu olan dayanakları şöyle ortaya kondu:

“Bizler çok iyi biliyoruz ki, ‘Biz ülkücüyüz, Kürtleri burada yaşatmayacağız’ diyenler kadar, ‘tutuklama talebiyle istenen maksat hasıl oldu’ diyen mahkeme, ‘ben bu aileye kefilim’ diyen Emniyet müdürü, ‘sıradan bir olay’ diyen Konya Valisi, ‘arazi kavgası’ diyen bakan, günlerdir televizyonlarda, gazetelerde halkları hedef haline getiren medya bu katliamın ortağıdır.”

Eylem “Faşizme karşı omuz omuza!”, “Yaşasın halkların kardeşliği!” sloganları ile bitirildi.

Öte yandan Ankara Emek ve Demokrasi Güçleri de Çankaya Belediyesi önüne çağrı yapmıştı.

Çağrı doğrultusunda alanda toplanma başladıktan sonra kitle polisin saldırısıyla karşılaştı.

Polis, gelen kitleyi hakaretler eşliğinde alandan uzaklaştırdı ve kitleyi HDP Ankara şubesine doğru sürdü.

BURSA

Konya’da Dedeoğlu ailesinin ırkçı saldırı sonucu katledilmesi, Bursa Demokrasi Güçleri’nin gerçekleştirdiği eylemde protesto edildi.

Fomara Meydanı’nda yapılan eylemde “İrkçılığa ve faşizme karşı birleşelim, Yaşasın halkların kardeşliği” pankartı açıldı.

Bursa Demokrasi Güçleri adına yapılan açıklamada Kürt halkına dönük saldırıların planlı ve organize olduğu ifade edildi. Deniz Poyraz’ın katledilmesinden, HDP binalarına dönük saldırılara ve farklı kentlerde Kürt emekçilere dönük saldırılara vurgu yapıldı.

Geçtiğimiz günlerde Konya’da da yaşanan ırkçı saldırı sonucu Hakim Dal’ın katledilmesi ve Dedeoğlu ailesinin uğradığı saldırılarda failerin serbest bırakıl-

masının şiddeti teşvik ettiği ifade edildi.

Açıklama şu sözlerle son buldu:

“Halklara yönelik saldırı ve katliamların sorumlusu, bu saldırıları organize edenler ve onlarla birlikte ırkçı söylemleri yükseltenlerdir. Kürt halkı geçmişte de katliamlar ve yükseltelen ırkçılığın karşısında direndi. Halkların kardeşliğini, barışı, özgürlüğü istemekten, onun için yaşamaktan bir an olsun vazgeçmedi. Bizler de bu saldırıların karşısında boyun eğmeyeceğiz. Adalet için, özgürlük için, insanca ve onurlu yaşam için, halkların kardeşliği ve eşitliği için olan mücadelemizi büyüterek bu saldırıları açacağız.”

Eylemde, “Faşizme karşı omuz omuza”, “Yaşasın halkların kardeşliği”, “Gün gelecek, devran dönecek, katiller halka hesap verecek”, “Susma haykır, halklar eşittir” sloganları atıldı.

MERSİN

Mersin’de HDP Akdeniz İlçe Örgütü Sabit Pazar yerinde yapılan açıklamayla ırkçı katliam ve saldırıları protesto etti. “Ortak yaşam için ırkçılığa geçit veremeyeceğiz” yazılı pankartın açıldığı eylemde, HDP Akdeniz İlçe Eşbaşkanı Ercan Alp konuştu.

Kürt halkına dönük ırkçı saldırıların sorumlusunun iktidar olduğunu dile getiren Alp devamında şunları söyledi:

Van’da, Konya’daki ırkçı katliamı protesto ettikleri gerekçesiyle gözaltına alınan 10 kişiden 7’si serbest bırakılırken üç kişi tutuklandı.

Van’da Konya Meram’daki ırkçı katliamı protesto ettikleri gerekçesiyle gözaltına alınan 10 kişi, adliyeye sevk edildi.

Savcılık ifadelerinde sonra aralarında HDP Parti Meclisi (PM) üyesi Hazal Karabey ve HDP Van Milletvekili Muazzez Orhan’ın danışmanı Sinan Ok’un da bulunduğu 10 kişiden dördü

adli kontrol, altısı ise tutuklanma talebiyle Sulh Ceza Hakimliği’ne sevk edildi.

Mahkemedeki ifadelerinin ardından Mesut Bor, Hazal Karabey, Ferat Azan, Arjin Tuncer, Çetin Temel, Rojin Varhan ve Sinan Ok adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı.

Rojhat Duman, Dilovan Duru ve Nurullah Pekbay ise “polise mukavemet ve toplantı ve gösteri yasasına muhalefet” iddialarıyla tutuklandı.

“Ortada ciddi bir kaos planı vardır, ortada ciddi bir tahrik ve çatışma politikası vardır. HDP barış içinde, eşit yaşamı savunan bir parti olarak bütün bu saldırılara demokratik siyaset zemininde en etkili cevabı vermek için her zeminde mücadelesini yürüttü, yürütüyor. Artık zaman kalmadı. Biz HDP olarak Kürt halkına yönelik bu ırkçı saldırıları göğüslemek için mücadelemizi kararlılıkla devam ettireceğiz. Ama tekrar ediyoruz, ortada ciddi bir kaos planı var. Bu planın hedefi Kürtler üzerinden bu ülkede ortak yaşamın temellerini yok etmektir.”

Saldırıları karşı hep birlikte karşı konulması gerektiğini vurgulayan Alp’in konuşmasından sonra HDP Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan konuştu. Kurtulan’ın konuşmasından sonra parti binasına yürünerek eylem bitirildi.

GEBZE

Gebze Kent Meydanı’nda Emek ve Demokrasi Güçleri yaşanan katliama ve Kürtlere dönük saldırılara karşı basın açıklaması gerçekleştirdi.

“İrkçılığa ve faşizme karşı birleşelim! Yaşasın halkların kardeşliği!” şiarı ile gerçekleşen eylemde, son dönemde yaşanan saldırganlıklar ve düşmanlaştırma politikaları teşhir edildi. Eylem kardeşlik ve barış için mücadele çabasıyla davran-

ma çağrısıyla sona erdi.

Eylem alanı yoğun polis ablukası altında gerçekleştirilirken çevredekilere GBT yapıldı.

ÇORLU

Konya’da Dedeoğlu ailesinin ırkçı saldırılar sonucu katledilmesi Çorlu’da HDP Tekirdağ İl Örgütü’nün düzenlediği eylemle protesto edildi.

Çorlu Heykel Meydanı’nda gerçekleşen eylemde “Ortak yaşam için, ırkçılığa geçit yok!” şiarlı pankart açıldı.

HDP adına yapılan açıklamada ilk olarak bu dönem Kürtlere yönelik saldırıların yoğunlaşmasının sebebi AKP-MHP iktidarının düşmanlaştırıcı ve ayrıştırıcı politikalarının sonucu olduğu vurgulandı. Deniz Poyraz’ın katledilmesi, Marmaris ilçe binasına saldırılar, birçok ilde Kürt tarım işçilerine yönelik linç girişimleri ve Konya’daki Kürt ailenin katledilmesinin hukuki ve siyasi sorumlusunun AKP-MHP iktidarı olduğu ifade edildi.

Ekonomik kriz ve işsizlik gibi sorunları gündemde tutmamak için de kullanılan ve algı değiştirilmeye çalışılan bu ayrıştırıcı, kutuplaştırıcı dil ve nefret söylemleri basın, medya yoluyla her gün planlı bir şekilde işlendiği söylenen açıklama şu sözlerle son buldu:

“Bin yıllık kardeşlikten bahsedip, burada tek Kürt kalmayacak anlayışına, iktidarın kutuplaştırıcı dili ve tavırını nedeni ile bu aşamaya gelindi. Unutmayalım ki ırkçılık, ayrımcılık ve faşizm yangınların en tehlikesidir. Tüm ülkeyi hatta dünyayı yakabilir. Kahrolsun ırkçılık, ayrımcılık.”

Devrimci Tekstil İşçileri Sendikası, TIP ve EMEP’in destek verdiği eylemde “Yaşasın halkların kardeşliği!”, “Kahrolsun faşizm!”, “Bijî bratiya gelan!” sloganları atıldı.

İrkçı katliamı protestoya tutuklama

Gelin canlar bir olalım...

Sermaye düzenine karşı mücadeleyi yükseltelim!

58. Ulusal, 32. Uluslararası Hacı Bektaş Veli Anma ve Kültür Sanat Etkinlikleri'ne sahip çıktık, Serçeşme'de buluştuk.

Son bir yıl içinde dünyada ve Türkiye'de acılarımız ve sefaletimiz daha da büyüdü. Korona salgını kapitalizmin insan hayatını hiçe sayan yüzünü insanlığa gösterdi. Milyonlarca insan hayatını kaybetti. Türkiye'de de salgın onbinlerce emekçinin ölümüne yol açtı.

Salgın koşullarına rağmen işçi sınıfı ve emekçiler ölümle burun buruna ke-sintisiz çalıştırıldılar. Kapitalizmin çarklarının dönmesi uğruna yüzbinlerce işçi ve emekçinin yaşamı hiçe sayıldı.

Tüm bunlara hak arayan işçi ve emekçilere, kadınlara, gençliğe, Kürt halkına ve Alevi emekçilere dönük saldırılar eşlik etti, ediyor.

ALEVI EMEKÇİLERE YÖNELİK SALDIRILAR ARTIYOR!

Sermaye düzeninin tarihi, Alevilere, Kürt halkına, işçilere, emekçilere ve devrimcilere yönelik kanlı katliamlarla doludur. Bu ülkede binlerce gizli operasyon yapıldı. Çorum, Maraş, Sivas, Gazi, 19 Aralık cezaevleri katliamlarında yüzlerce emekçi ve devrimci hayatını kaybetti.

Alevi-Sünni ayrımını kışkırtan serma-

ye iktidarı, bunu ilerici ve devrimci güçlere gözdağı vermenin bir imkanı olarak kullanıyor. Bugün de mezhepçi politikaya dört elle sarılan günümüzün Hızır Paşalar'ı Alevilere yönelik saldırıları teşvik ediyorlar. Dün Maraş, Çorum, Sivas başta olmak üzere Alevilere yönelik saldırı ve katliamlar gerçekleştirenler, bugün de AKP iktidarından güç alarak Alevi emekçilerine saldırıyorlar.

Katliamların hesabını sormanın biricik yolu saldırı politikalarına geçit vermemek, katliamların kaynağı olan sermaye düzenine karşı mücadeleyi yükseltmektir. Yaşadığımız sorunların gerçek çözüm yolunu gösteren, Pir Sultanlar'ın, Baba İshaklar'ın isyan geleneğini kuşanmış, bu mirası en iyi şekilde temsil eden komünistlere ve devrimcilere yüzünü dönmektir.

Bağımsız Devrimci Sınıf Platformu (BDSP), din ve devlet işlerinin tam olarak ayrılmasını, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın kaldırılmasını, devletin dinsel kurumlara

ya yaptığı her türden yardıma son verilmesini, gerici-lik yuvası tarikat ve cemaatlerin dağıtılmasını, mezhepsel ayrıcalıklara ve baskılara son verilmesini savunuyor.

BDSP, tüm katliamların sorumlularından hesap sorulması için "İşçilerin birliği, halkların kardeşliği!" çağrısını yükseltiyor. Gün, bu çağrıya kulak verme, kuruluşun tek başına olmayacağı bilinciyle mücadele bayrağını yükseltme günüdür.

BİRLEŞEN EMEKÇİLER KAZANIR!

Dümenini AKP-MHP gerici-faşist iktidarının tuttuğu sermaye devleti hak ve özgürlük isteyen emekçilerin karşısına baskı, zorbalık, işkence ve katliamlarla çıkıyor. AKP iktidarının sözde demokrasi söylemlerinin cilası çoktan dökülmüş bulunuyor. Bu düzenin derin sınıfsal eşitsizlikler, sömürü, yağma ve zorbalık üzerinde yükseldiği artık gizlenemiyor.

Hızır Paşalar'ın düzeni emekçilere, sömürü ve soyguna, baskı ve zorbalığa,

işsizlik ve yoksulluğa kölece boyun eğmeyi dayatıyor. Bir tarafta açlık sınırında bir gelire yaşamak zorunda kalan, işsiz, eğitimsiz ve geleceksiz bırakılan milyonlar, diğer tarafta her şeye el koyan bir avuç sömürücü asalak! Kan emici asalakların egemen olduğu sermaye düzeni gerçeği işte budur!

Çözüm, temel hak ve özgürlüklerimizi örgütlü mücadelenin gücüyle söke söke almaktır. Yasakları hiçe sayarak filili meşru mücadeleyi yükseltmektir. Baskı, terör, işkence ve katliamlara karşı harekete geçmek, hesap sormaktır. Çözüm her alanda Hızır Paşalar'a karşı direnmek, uzun soluklu bir mücadeleye hazırlanmaktır.

Şimdi birleşmenin, örgütlülüğümüzü pekiştirmenin, mücadeleyi yükseltmenin, birliğimizi güçlendirmenin, emekçilerin egemen olduğu bir düzen olan sosyalizmi kazanmak için kararlılıkla mücadeleye etmenin zamanıdır.

Diyanet İşleri Başkanlığı lağvedilsin! Zorunlu din dersleri yasaklansın!

Yaşasın devrim ve sosyalizm!

Yaşasın sosyalist işçi-emekçi cumhuriyeti!

BAĞIMSIZ DEVRİMCİ SINIF PLATFORMU

Sistem gençliği değil, gençlik kapitalizmi elemelidir!

Sınav odaklı eğitim, kişiyi rekabete sürükleyen, verilen bilginin karşılık bulup bulmadığının gözlemlenemeyeceği, elemeci ve ezberci bir uygulama biçimidir. Ve Türkiye'de eğitim, tamamen sınav odaklı ilerliyor. Sınav sistemi ile kişinin yetenekleri adeta görmezden geliniyor, herkesten her konuda iyi olması bekleniyor.

Senelerce alınan bilgilerin karşılığı 3 saatlik sınavlarda sözde ölçülüyor. Sınav sistemi, aynı zamanda bu düzenin eğitim yetkililerinin tüm sorumluluklarını omuzlarından alan bir işlev taşıyor. Öğrencinin gelişim aşamaları, potansiyeli, yetenekleri, ilgi alanları, koşulları ve imkanlarına tamamen göz kapayanlar, sınavlar ile bir insanın geleceğini "oldu-bitti"ye getiriyorlar.

Türkiye'de eğitim sisteminde yaşa-

nan eşitsizliği tek bir görsel ile anlatacak olsaydık o çok bilindik karikatüre bakmak yeterli olurdu. Yan yana duran maymundan, fanus içerisindeki balıktan, filden, köpek ve kuştan bir ağaca tırmanmaları isteniyor. İşte Türkiye'de eğitimdeki fırsat eşitsizliği de bu karikatüre benziyor. Üstelik son iki senedir uzaktan eğitime geçilmesi ile birlikte bu eşitsizlik daha da yakıcı boyutlara ulaşmış durumda.

Liselere Geçiş Sistemi (LGS) ve Yükseköğretim Kurumları Sınavı'nı (YKS) geride bıraktık. Sınavların ardından yayınlanan veriler, fırsat eşitsizliğinde geline-n noktayı da gözler önüne serdi. Bu yıl gerçekleştirilen LGS'ye otomatik kaydı yaptırılan 1 milyon 243 bin 830 öğrenciden yalnızca 1 milyon 38 bin 492'si sınava katılabildi. Böylelikle 8. sınıf me-

zunu 6 öğrenciden biri LGS'ye girmedi. 2 milyon 416 bin 974 kişinin katıldığı YKS'nin Temel Yeterlilik Testi sınavında ise katılanların yüzde 32'si 150 puanlık barajı geçemedi. 23 bin 695 bin kişi ise sıfır çaktı. Sorulara verilen doğru yanıtların ortalaması çok düşük çıktı. Her iki sınavın da başarı oranı geçen senelerde gerçekleştirilen sınavlara göre çok daha geri kaldı.

Bu veriler toplamda pandemi ile geçen iki senenin eğitim tablosuna objektif bir gözle bakan ve gerçek bilgilerle erişmiş birisi için şaşırtıcı değildir. Elbette ki tablo vahimdir. Ancak bu vahim tablo ne kişilerin zekasının ne de emeklerinin bir ölçütü olabilir. Bu tablonun bizlere gösterdiği yegane gerçek, parası olanın okuyabildiği, parası olmayanın okuyamadığı bir sistemin var olduğudur.

En nihayetinde özel eğitim alan, özel okulunun sağladığı kişiselleştirilmiş ders programları ile eğitimine devam eden, uzaktan eğitime uyumlu tüm teknik ekipmanlara sahip olan öğrenciler ile tüm bu imkanlardan yoksun kalan, hatta okulların kapalı olduğu bu süreci fırsat bilip aile ekonomisine katkıda bulunmak için bir yandan da çalışma zorunda kalan öğrenciler aynı sınavlara tabii tutulmaktadır. Kısacası işçi-emekçilerin çocukları bu sistem aracılığı ile "Gelecek kapılarından" bir bir elenmektedir.

Eğitim sisteminde gereken köklü değişiklikler ancak toplumsal bir dönüşüm ile gerçekleşebilir. Ve ancak merkezine insanı ve insani değerleri sömürmeyi koymayan, herkesin eşit ve özgür olabileceği bir düzen, yani sosyalizm eğitimde yaşanan anti-bilimsel, elemeci, eşitsiz ve ticari uygulamaların önüne geçebilir.

M. NEVRA

Özgür Basın Emekçileri:

Gerçekleri yazmaktan vazgeçmeyeceğiz

Konya'daki ırkçı katliama karşı İstanbul Emek ve Demokrasi Güçleri'nin çağrısıyla 31 Temmuz'da Beyoğlu'nda yapılan eyleme polis ve faşist çeteler saldırmıştı. Eylemi takip eden gazeteciler de önce polislerce hedef gösterilerek faşist çetelerin saldırısına uğramış, ardından da gözaltına alınmıştı.

"Özgür Basın Emekçileri" 4 Ağustos günü İnsan Hakları Derneği'nde gerçekleştirdiği basın toplantısıyla bu saldırıları kınayarak "Gerçekleri yazmaktan vazgeçmeyeceğiz" dedi.

"BU SALDIRILAR SİSTEMATİK, DEVLETİN BİR POLİTİKASI"

İlk sözü alan Mezopotamya Ajansı muhabiri Enes Sezgin, yaşadığı saldırıyı anlatarak "Faşist grup planlı olarak hem eyleme katılanlara hem de basına saldırdı. Sivil polislerin doğrudan hedef göstermesi ile linç girişimi oldu. Saldırının ardından haber yazmak için oturduğum parkta 20-30 kişilik polisin saldırısına uğradım" dedi. Sezgin, Kasımpaşa Karakolu'na götürüldüğünü ve burada gördüğü işkenceyi anlatarak şunları belirtti:

"İrkçi söylemlerle darp edildik. Polis amirlerden emir aldığını söyledi peki amir emri kimden alıyor? Bu sistematik saldırılar devletin bir politikası haline gelmiştir. Ancak onlar vurdukça biz güçleneceğiz, onlar vurdukça gerçekleri yazmaktan geri durmayacağız."

İşkence ve kötü muamele sürecine dair Av. Sercan Korkmaz söz alarak "İşkencenin sistematik ve olağan hale geldiğinin bir başka örneği yaşandı. Hukuki süreç başladı ve takipçisi olacağız" dedi.

"GERÇEK HALKA ULAŞMASIN İSTİYORLAR"

HDP İstanbul Milletvekili Musa Piroğlu söz aldı ve şunları ifade etti:

"Baskıcı bütün rejimler ise önce basını kontrol altına almaya çalışmakla başlar. Çünkü basının görevi gerçeğin bilgisini halka ulaştırmaktır. AKP, basını kontrol altına almak için 2 yol kullandı. İlki ana akım medyanın satın alınması oldu. İkincisi halkın doğrudan bilgi kaynağı olan özgür basının kontrol altına alınmaya çalışılması oldu. Genelge ve yasalarla özgür basın kontrol altına alınmaya çalışılıyor. Tüm yasal engellemelere rağmen

kontrol altına alamadıkları özgür basını baskı ve zorla karşı karşıya bırakıyorlar. Gerçeğin bilgisi halka ulaşmasını istiyorlar. Ülke baştan sona iktidarın bilinçli bilinçsiz tercihleri sonucu yanıyor. Görüntülerin halka ulaşması engelleniyor. Ana akım medya ne kadar satın alınırsa alınсын özgür basın gerçeği halka anlatmaya devam ediyor."

"GAZETECİLİĞİN KRİMİNALİZE EDİLMESİNE İZİN VERMEYECEĞİZ"

Ardından "Özgür Basın Emekçileri" adına basın metnini okuyan sendika.org muhabiri Ceylan Bulut yaşanan saldırıyı anlatarak şunları ifade etti:

"Mezopotamya Ajansı muhabiri Enes Sezgin, Yeni Yaşam Gazetesi çalışanı Rojin Altay, Sendika.org muhabirleri Derya Saadet ve Ceylan Bulut, Özgür Gelecek muhabiri Taylan Öztaş, ANF muhabiri Zeynep Kuray, Gazete Fersude muhabiri Hayri Tunç da haber takibi sırasında saldırıya uğradı. Bu saldırı sırasında gazeteciler Bulut, Saadet, Sezgin ve Öztaş ağır şekilde darp edildi, yaralandı."

Bulut "Meslektaşlarımız hem şiddet gördü hem de haksızca yargılandı. Meslektaşlarımız hastane sonrasında gözaltı aracında işkence, şiddetin yanı sıra insanlık onuruna yakışmayacak ağır hakaret ve küfürlere de maruz kaldı. Bizler gazeteciler olarak meslektaşlarımızın yaşadığı polis şiddetini, işkenceyi asla ve asla kabul etmiyoruz" dedi.

Gazetecileri susturmak ve sahada yaşanan hak ihlallerini kamuoyuna duyur-

mamak için devlet güçlerinin tüm baskı aygıtlarını kullandığını; şiddet, işkence, gözaltı ve tutuklama saldırılarının sürdüğünü belirten Bulut, şöyle devam etti:

"38 basın emekçisi gazetecilik yaptıkları için tutuklu. Üzerimizde Demoklesin kılıcı gibi sallanan yargıya bir kez daha sesleniyoruz, tutuklu meslektaşlarımız bir an önce serbest bırakılsın. Bizler gerçekleri yazmaya gerçekleri halka ulaştırmaya devam edeceğiz. Tüm baskı, tehdit, şiddet, gözaltı ve tutuklamalara rağmen bizler işimizin başında olacağız. Halkın haber alma hakkını sonuna kadar savunacak, gazeteciliğin kriminalize edilmesine izin vermeyeceğiz."

GAZETECİLER İRKÇİ SALDIRIYI PROTESTO ETTİ

Basın toplantısından önce gazeteciler Çağlayan'da bulunan İstanbul Adliyesi'nde açıklama yaparak, saldırılar hakkında suç duyurusunda bulundu.

"Nefes alamıyoruz, gazetecilik boğulamaz" yazılı pankartın açıldığı eylemde Basın-İş adına yapılan konuşmada, sadece dayanışmak için değil saldırıya uğrayan gazeteciler için hak aramak için sık sık yan yana gelindiği belirtildi.

HDP Milletvekili Musa Piroğlu da konuşmasında "Devlet güçleri uzunca bir süredir basını baskı altına almaya çalışıyor. İktidar bunun bir aygıtı, bir aracı olarak ulusal medya denen ana akım medyayı satın aldı ve kendine bağımlı hale getirdi. Düştüğü aciz durumu orman yangınlarında görmeye devam ediyoruz.

Ülkenin bir yanı yanı ateş içindeyken, yandaş basın yangını görmezden gelmeye devam ediyor. Aynı şekilde ülkenin kendisi sefaletle boğulurken de oluyor. İktidarın temel bir açmazı şu, medyanın bir kısmını satın alabilir, bir kısmını kendine bağlayabilir, ancak özgür basını susturamıyor" dedi.

SALDIRGANLARA HÂLÂ İŞLEM YAPILMADI

Basın metnini saldırıya uğrayan gazetecilerden Derya Saadet okudu. Saadet maruz kaldıkları şiddet hakkında şunları söyledi:

"Bu süreçte olay yerindeki sivil polisler saldırganlara engel olmazken, gazeteciler yine meslektaşlarının yardımıyla saldırganların arasından kurtulabildi. Kasımpaşa'da saldırıya uğrayan ve daha sonra hastaneye giderek darp raporu alan Özgür Gelecek muhabiri Taylan Öztaş, oradan ters kelepçeli olarak çıkartıldı. Bir süre boyunca nerede olduğu öğrenilemeyen Enes Sezgin ise hastanede meslektaşları tarafından üstü başı yırtılmış bir halde gözaltı işlemi için sağlık kontrolüne getirildiğinde görüldü. Bu olayın üzerinden 4 gün geçti. Halen bu şiddeti uygulayan faşist saldırganlar hakkında bir işlem yapılmadı."

Saldırılar karşısında yılmayacaklarını vurgulayan Saadet "Tüm sorumlular yargılanana kadar sürecin takipçisi olmaya devam edeceğiz" dedi. Açıklamanın ardından suç duyurusunda bulunuldu.

Sinbo direnişinde Ankara yürüyüşü...

Gözaltı terörüne rağmen direniş kararlılığı

Tüm Otomotiv ve Meta İşçileri Sendikası (TOMİS) üyesi Sinbo direnişçisi Dilbent Türker, fabrika önündeki 190'lı günlere ulaşan direnişinde sendikası TOMİS ile birlikte Ankara'ya yürüyüş başlatmıştı.

"İnsanca yaşam ve çalışma koşulları için" şiarıyla 31 Temmuz'da başlayan Ankara yürüyüşüne sermaye devleti tam bir tahammülsüzlükle karşılık verdi. İlk gün fabrika önünden itibaren estirilen polis terörü ve gözaltılar aralıksız devam etti.

2 Ağustos'ta 3. gün sabah erken saatlerde Kadıköy'de buluşan direnişçi işçiler ve destekçileri basın açıklaması yaptı. Açıklamadan sonra Kartal'a doğru yürüyüşe geçen kitleye polis saldırdı. Direnişçilerin yanı sıra DAF ve Genç İşçi Derneği (GİDER) üyeleri de gözaltına alındı. İlerleyen saatlerde adliyeye getirilip savcılığa çıkarılan gözaltılar, mahkemeye sevk edilmeden serbest bırakıldı. Aynı gün akşam Kartal Meydanı'ndaki açıklamada söz alan Dilbent Türker, kod-29'un kaldırılması haklı talep ve meşru mücadelelerinin saldırılara uğradığına dikkat çekti ve "Türkiye polis devletine dönüşmüş durumda. 2 işçi yürüyor yüzlerce polis önümüze çıkıyor. Bu yasaklar meşru, yasal ve hukuki değildir. Her gün gözaltına alsanız da saldırıysanız da yürüyüşümüz devam edecek" dedi.

YÜRÜYÜŞÜN TALEPLERİ

TOMİS temsilcisi Onur Eyidoğan ücretsiz izin saldırısını direnişle püskürttüklerini hatırlatarak sonraki süreci anlattı. "Sadece Sinbo'da değil Türkiye'nin dört bir yanında işçiler mücadele ediyor" diyen TOMİS temsilcisi, "Tüm çalışanlara iş güvencesi, kod 29'un kaldırılması, sendikalaşmanın önündeki engellerin kaldırılması, Dilbent Türker'in işe geri alınması" taleplerini sıraladı. Keyfi yasakları ve kararları tanımadıklarını ifade ederek bu saldırıların "işçilerin insanca çalışma ve yaşam taleplerini engellemek için" olduğunu belirtti. Ardından yapılan konuşmalarda ırkçı katliam ve saldırılara, orman yangınlarına, kadın cinayetlerine ve iş cinayetlerine değinildi ve birlikte mücadele etmenin önemine vurgu yapıldı.

GİDER adına yapılan konuşmada "İş-kencilere, gözaltılar işçileri yıldırılmaz. Sinbo işçilerinin yanındayız direne direne kazanacağız" denildi. Eğitim Sen üyesi

KHK'lı kamu emekçisi Sinbo direnişçisiyle dayanışma içinde olduklarını belirtti ve sermayeye karşı mücadele çağrısında bulundu.

"YURTDIŞINA ÇIKIŞ YASAĞI"

4. gün Kartal'dan yürüyüşlerini sürdürmek isteyen direnişçiler yine gözaltına alındı. Gözaltılar serbest bırakıldıktan sonra akşam Tuzla'da basın açıklaması yapıldı. Anadolu Adliyesi'nde mahkemeye sevk edilen TOMİS temsilcisi Onur Eyidoğan, Sinbo direnişçisi Dilbent Türker ve GİDER üyesi Nazlı Şen yurtdışına çıkış yasağı ile serbest bırakıldı. Sonrasında Tuzla İçmeler Köprüsü'nde saat 17.30'da basın açıklaması yapıldı.

DISK'e bağlı Limter-İş Sendikası Genel Başkanı Kanber Saygılı, yürüyüş hakkının demokratik bir hak olduğunu hatırlatarak "Bu yürüyüş hakkını aramak isteyen işçi ve emekçilerin de önünü açacaktır" dedi.

HDP İstanbul Milletvekili Musa Piroğlu sözlerine Sinbo işçisi şahsında sermayenin ve onun iktidarına direnen tüm işçileri selamlayarak başladı. "Her gün işçilere kötü çalışma koşulları dayatılıyor. Patronlar örgütsüz işçi istiyor. Kimse itiraz etmesin, kimse hakkını aramasın istiyor." diyen Piroğlu, kod-29 saldırısını teşhir ederek "Yangınlar, katiller, hırsızlar karşısında hiçbir şey yapmayan iktidar işçilerin karşısına dikiliyor. Konya'da gelen katliamı seyreden, İzmir'de seyreden iktidar işçilerin önüne barikat kuruyor" dedi.

Devrimci Gençlik Birliği adına yapılan konuşmada "Bu saldırılar, yasaklar baskılar onların korkularından kaynaklanıyor biz gençler kadınlar işçi ve emekçiler olarak onların korkularını bulduğumuz her alanda yükselteceğiz" denildi.

GİDER temsilcisi direnen işçilerle dayanışma yükseltileceği vurgusu yaparken, DGD-SEN konuşmasında da devletin 2 işçiye tahammülsüzlüğü teşhir edildi. MİB temsilcisi gözaltı terörüne rağmen direnişin devam ettiğini belirterek Dilbent Türker'in tüm işçi sınıfı için mücadelesini sürdürdüğünü vurguladı. Devrimci Parti adına yapılan konuşmada da direniş selamlandı. BDSP temsilcisiyse "Diğer sınıf dostlarımızla bu mücadeleye destek vermeye devam edeceğiz. İşçilere bariyer kuranlar sermayeye kursunlar, rant politikalarına kursunlar. Bu düzen böyle gitmeyecek, işçiler bu düzeni değiştirecek" diyerek kamuoyuna direniş destek çağrısında bulundu.

Sinbo direnişçisi Dilbent Türker "Bir araya gelirse, mücadeleyi büyütürsek bu saldırıyı püskürtebiliriz" dedi. Devamında TOMİS İstanbul Temsilcisi Onur Eyidoğan 4 gündür estirilen devlet terörünü anlatarak "Önümüze dikilen bariyerler Türkiye işçi sınıfının karşısına dikilmiştir." dedi.

DİRENİŞÇİLER SINIF KARDEŞLERİNE SESLENDİ

5. gün direnişçiler sabah Tuzla'dan kaldıkları yerde buluştu. İçmeler Köprüsü'nde sabah saatlerinde tersane işçilerine seslenen direnişçiler Limter-İş Sendikası ile birlikte bildiri dağıtımını gerçekleştirdi. Bildiri dağıtımını sırasında direniş süreci aktararak "Sinbo direniş kazanırsa tersane işçisi de kazanacak" denildi ve dayanışma çağrısı yapıldı.

Ardından basın açıklaması gerçekleştirilerek Ankara yürüyüşlerini sürdürmek isteyen direnişçiler yine gözaltına alındı. Gün içerisinde serbest bırakılan direnişçiler akşam Gebze Kent Meydanı'nda

basın açıklamasıyla yürüyüşlerini sürdürdü. Öncesinde direnişçiler, Metal İşçileri Birliği'nden (MİB) sınıf dostları ile birlikte Gebze'de bulunan Birleşik Metal-İş Sendikası üyesi Sarkuysan işçilerine seslendi. Yürüyüşün taleplerinin yer aldığı bildiri-leri Sarkuysan işçilerine ulaştırılan işçilere polisGBT dayatmasında bulundu. Akşam Kent Meydanı'nda gerçekleştirilen eyleme Kadın Meclisleri, BDSP, MİB, Kaldıraç, BİK, DGD Sen, TİP, HDP, Gebze İşçilerin Birliği Derneği katıldı.

GEBZE'DEN SAKARYA'YA

Direnişin 6. gününde Gebze'deki sendikaları ve fabrikaları ziyaret ederek süreci anlatan direnişçiler, 7. gün sabah saatlerinde işçi servis duraklarında bildiri dağıtımını gerçekleştirdiler. Trafo Meydanı'nda taleplerini bir kez daha dile getiren direnişçiler yürüyüşe geçince polislerce gözaltına alındı. DGD-SEN, İşçilerin Birliği Derneği, MİB ve BDSP'nin destek verdiği eylemde video çekimi yapan İşçilerin Birliği Derneği Başkanı Elif Alçınkaya gözaltına alındı. Akşam 18.30'da İzmit'te Belediye İşhanı önünde HDP, MİB, İşçilerin Birliği Derneği, Birleşik İşçi Kurultayı, TMMOB Kocaeli, BDSP ve Kaldıraç'ın katılımıyla basın açıklaması yapıldı.

Direnişçiler 8. gün sabah TOMİS Kocaeli Temsilciliği'nde buluşarak Birleşik İşçi Kurultayı ve İşçilerin Birliği Derneği temsilcileriyle bir araya geldi. KESK'ten BES ve SES yönetiminden emekçiler ve İSİG Kocaeli Meclisi temsilcisiyle görüşen Sinbo direnişçileri TMMOB Makina Mühendisleri Odası'nı ziyaret etti, Net Haber'e de demeç verdiler.

9. gün İzmit Sabri Yalım Parkı'ndan yürüyüşlerine devam etmek isteyen Sinbo direnişçileri yine polis terörüyle karşılaştı. Metal İşçileri Birliği, Gebze İşçilerin Birliği Derneği ve Kaldıraç'ın destek verdiği eylemde onları polis tarafından kesilen direnişçiler gözaltına altına alındı.

Savcılığın adli kontrol istemi reddedilerek serbest bırakılan direnişçiler 15-16 Haziran Direniş öncülerinden İlyas Bayrak'ı (Kızıl İlyas) ziyaret etti. Akşam 18.30'da ise Sakarya AKM önünde basın açıklaması gerçekleştirildi. Direnişçiler ertesi gün yine kaldıkları yerden yürüyüşlerine devam ederek akşam Bolu'da İzzet Baysal Anıtı önünde olacaklarını duyurdu.

Burjuva devrimleri, cumhuriyet

Bir önceki bölümde (*Burjuva Devrimleri, Cumhuriyet ve "Piyasa" - 1*) tarihin tanıklığına başvurmuştuk. Klasik burjuva devrimleri çağının dört büyük örneği bize açıkça şunu gösteriyordu: Cumhuriyet ile kapitalizm ya da "piyasa" arasında lehte ya da aleyhte yapısal bir ilişki yoktur. Köleci antik çağdan beri bilinen bir devlet biçimi olarak cumhuriyetin klasik burjuva devrimleri sürecinde doğması, yaşaması, şu veya bu niteliğe (aristokratik, oligarşik, despotik ya da demokratik) bürünmesi tümüyle somut tarihi koşullarla belirlenen sınıfsal güç dengelerine, bu çerçevede sınıflar mücadelesinin gelişme düzeyine, seyrine ve şiddetine bağlıdır.

1640 İngiliz Devrimi'nin başlangıç yönelimleri içinde cumhuriyet bir hedef olarak yoktu. Devrimin burjuva liderliği kralın yetkilerini sınırlayan, tersinden parlamentonun yetkilerini güçlendiren bir meşrutî monarşiyi hedefliyordu. Devrimin lideri Cromwell, yıllardır sürmekte olan iç savaşa rağmen cumhuriyetin ilanından yaklaşık iki yıl öncesine kadar hala da ilke olarak monarşiden yanaydı. Ama olayların seyri, sınıf çatışmalarının şiddeti demek istiyoruz, onu sonunda, kral I. Charles'ı kastederek, "onun kafasını üzerinde tacıyla birlikte keseceğiz" deme noktasına taşıdı. Buna yol açan bizzat kralın ve kralcı güçlerin uzlaşmaz tutumuydu. Devrimin burjuva liderliği bu uzlaşmaz tutum karşısında çareyi alt sınıfların devrimci enerjisini daha etkin bir biçimde harekete geçirmekte buldu. Böylece olayların seyri kesin bir hesaplaşmaya, sonunda kralın başının vurulmasına, sonuç olarak da cumhuriyetin ilanına vardı. Alt sınıfların devrimci temsilcileri zaten cumhuriyetçiydi. Burjuvazinin devrimci kanadı da çatışma sürecinin zorladığı sonucu kabullenmek durumunda kaldı.

Fakat çok geçmeden cumhuriyetin kaderini de belirleyen yeni bir sınıfsal-siyasal güçler ilişkisi oluştu. Devrimin bu en ileri safhasında etkin biçimde ve eşitlikçi düşüncelerle ortaya çıkan alt sınıflardan devrimci akımları ezme çabası, cumhuriyeti önce despotik bir askeri rejim olarak yozlaşmaya ve ardından da tasfiyeye götürdü. Burjuvazi aşağıdan gelen bir devrim tehlikesini bertaraf etmek ve düzenin istikrarını yeniden kurmak üzere monarşi

Çıplak zorun yanısıra "demokratik cumhuriyet" in kurum ve olanakları da tam olarak Amerikan burjuvazisinin hizmetindeydi. Amerikan proletaryası büyüdükçe ve sınıf çatışması arttıkça, burjuvazi, işçilerin direncini kırmak için cumhuriyetin sunduğu tüm kurumsal araçları kararlıca kullanmaya başladı.

yanlısı güçlerle uzlaştı. On yıl kadar önce başı kesilen kralın oğlu babasının tacını giydi, monarşi yeniden kuruldu. Böylece burjuvazinin başlangıçtaki hedefi (meşrutî monarşi) üzerinden devrim süreci de tümünden noktalanmış oldu.

Olayların bütün bu seyrinde gördüğümüz, sınıflar mücadelesinin gidişatı ve sonuçlarıdır. İngiltere'de cumhuriyet, monarşistlerin uzlaşmaz tutumunun ve tersinden, emekçi sınıfların alttan gelen devrimci basıncının dolaysız bir ürünü olmuştu. Aşağıdan gelen yeni bir devrim tehlikesinin burjuvazide yarattığı korku ile yenilgiye uğramış monarşist güçlerin artık uzlaşmaya hazır hale gelmesi ise cumhuriyetin sonunu getirdi. Özetle sözkonusu olan, hiç de cumhuriyetin "piyasaya teslim olması" değil, fakat "aşağıdan devrim" tehlikesi karşısında burjuvazinin "eski düzen" güçleriyle uzlaşmasıydı. Cumhuriyetten meşrutî monarşiye dönüş bunun ifadesi oldu.

Daha büyük, evrensel planda daha sarsıcı ve kalıcı etkilere yol açan Büyük

Fransız Devrimi'nin gelişim seyrinde de durum esası yönünden farklı değildi. Çağdaş tarihçilerin açıklıkla saptadığı (Lenin'in de zamanında isabetle işaret ettiği) gibi, Fransız burjuvazisi de devrimin başlangıcında hiçbir biçimde cumhuriyetçi değildi. Kendisini yalnızca bir on yıl kadar önceleyen cumhuriyetçi Amerikan Devrimi örneğine rağmen, yüzelli yıl öncesinin İngiliz Devrimi örneğini izliyordu. Yani meşrutî monarşi yanlısıydı. Tüm çabası kral ve soylularla bir uzlaşma sağlayarak devrimi meşrutî monarşi sınırlarında tutmak ve böylece bir an önce bitirmektir. Nitekim devrimin ilk iki yılı boyunca işler tümüyle bu sınırlarda seyretti. Eylül 1791'de kral XVI. Louis "kurucu" nitelikteki meclis tarafından hazırlanan anayasa üzerine yemin ettiğinde, o güne kadarki fiili durum böylece resmi bir ifade kazanmış, meşrutî monarşi devrim Fransa'sının resmi rejimi haline gelmişti. Kral ettiği yemine sadık kalsaydı ve kralcı soyluluk burjuvaziyi bu zeminde uzlaşmaya razı olsay-

dı, bu pekâlâ devrimci sürecin de sonu olabilirdi. Dolayısıyla Fransa o aşamada cumhuriyet yüzü bile görmeyebilirdi. Bu durumda insanlık tarihinde iz bırakan bir Fransız Devrimi yine olacaktı, ama bugün taşıdığı "büyük"lük sıfatından yoksun kalarak.

Fransa'da olayların seyrini değiştiren temel etkenler, aşağı yukarı yüzelli yıl öncesinin İngiltere'sindeki ile aynı oldu. Kralın ve kralcıların uzlaşmaz tutumu, dolayısıyla devrimi boğmak ve o güne kadarki kazanımlarını yok etmek üzere giriştikleri iç ve dış entrikalar bir yanda. Bunu alt etmek üzere burjuvazinin devrimci kanadının alt sınıfların devrimci inisiyatifine ve enerjisine dayanmak zoruunda kalması öte yanda. Zıt yöndeki bu etkenlerin birleşik tarihsel sonucu, monarşinin imhası ve cumhuriyetin ilanı oldu. Tarihte ikinci kez bir kralın başı kesildi. Ama bu kez kelimenin gerçek anlamında "tacıyla birlikte". Bu, iktidarın göksel kaynağının ilke olarak reddedilmesi demektir. Bunun için bile aradan bir yılı

Devlet ve “piyasa” / 2

H. Fırat

aşkın bir zamanın daha geçmesi gerekti. Ağustos 1792'deki halk ayaklanması devrimin yeni bir aşamaya geçişini işaretledi. Aynı yılın Eylül'ünde yeni meclisin toplanması, devrimin üç tam yılı geride bırakmasının ardından cumhuriyetin nihayet ilan edilmesi ve birkaç ay sonrasında kralın idamı.

Fakat bu hala da devrimin Jirondelerin etkin olduğu “ılımlı cumhuriyet” aşamasıdır. Bir sonraki aşama, izleyen yıl içinde (ünlü 1793!), devrim dördüncü yılını geride bırakıyorken geldi. Fransız Devrimi'ne gerçek büyüklüğünü kazandıran işte bu aşama oldu. Bu aşamadan itibaren Fransız Devrimi artık gerçek bir halk devrimidir. Ne var ki cumhuriyetin Jakobenezle belirlenen bu en devrimci aşamasına geçiş, çok geçmeden onun ölümünü de hazırladı. Devrimi doruğuna emekçi sınıfların ayağa kalkışı çıkarmıştı. Bunun eski ve yeni düzenin egemenlerinde yarattığı derin korku ise yıkımını, dolayısıyla da cumhuriyetin sonunu hazırladı.

Gerek 1640 İngiliz Devrimi ve gerekse 1789 Büyük Fransız Devrimi üzerinden gördüğümüz temel önemde ortak nokta şudur: Burjuva devrimin kendi başlangıçtaki ufkunu aşarak monarşinin tümünden tasfiyesine, dolayısıyla cumhuriyet aşamasına varması, alt sınıfların devrime etkin ve bağımsız bir güç olarak katılmasına sıkı sıkıya bağlıdır. Cumhuriyetin çok geçmeden bizzat burjuvazi tarafından tasfiyesi ise aynı alt sınıfların yarattığı yeni bir “aşağıdan devrim” korkusunun sonucudur. Bu korku İngiliz burjuvazisini monarşist güçlerle uzlaşmaya ve monarşinin yeniden kurulmasına götürmüştü. Fransa'da olaylar biraz daha farklı seyretti. Alt sınıfların özellikle Paris üzerinden kazandığı muazzam devrimci inisiyatif, emekçilerle geçici bir ittifaka girmiş en devrimci kanadı dışındaki tüm burjuva kesimleri “düzen”i yeniden kurmak üzere bir “güçlü kılıç” arayışına itti. Bu kılıç Napolyon Bonapart şahsında bulundu. Cumhuriyetçi Fransa belirli ara evrelerden geçerek sonunda imparatorluk Fransa'sına vardı. Birinci Cumhuriyet'in yerini Birinci İmparatorluk aldı.

Diğer iki klasik burjuva devrimi örneğinde olayların tümüyle farklı biçimde seyrettiğini biliyoruz. Hollanda ve Amerikan devrimlerinden söz ediyoruz. Bu iki

devrimin karakterini belirleyen, yabancı monarşilere karşı ulusal bağımsızlık mücadeleleri olmalarıydı. Sınıfsal değil ulusal mücadelelerdi bunlar. Bu belirleyici özellik alt sınıfların yedeklenmesini kolaylaştırıyor, emekçilerin kendi bağımsız çıkar ve istemleriyle ortaya çıkmalarını zora sokuyordu. Öte yandan, her iki devrimin de yabancı monarşilere karşı ulusal bağımsızlık hedefine dayalı olması, bağımsızlığın cumhuriyetle taçlanmasını alabildiğine kolaylaştıran bir etkendi. Bu iki örnekte cumhuriyet, mücadelenin etkin halk katılımıyla belirlenen özel bir ileri aşaması değil, fakat başarıya ulaşmış ulusal mücadelenin ardından bağımsız yeni burjuva devletin aldığı siyasal biçimdi. Alt sınıfların bağrında gelişen devrimci muhalefet sınırlı, güçsüz, dolayısıyla yeni düzen için herhangi bir tehlike oluşturma yeteneğinden yoksundu. Bu, “aşağıdan” gelen bir tehlikenin önünü almak üzere cumhuriyeti feda etmeyi gerektirecek tarihi koşulların da yokluğu demektir. Böyle olunca, tersine, bağımsızlığın cumhuriyet formu içinde kazanılmış olması, özellikle ABD örneğinde olduğu gibi, izleyen dönemde alt sınıfları aldatmanın ve kolayca denetim altında tutabilmenin en uygun siyasal koşullarını oluşturdu.

İlk iki örnekte (İngiltere ve Fransa), devrimin cumhuriyetle taçlanması, alt sınıfların bir aşamadan sonra sürece etkin ve kendi bağımsız istem ve çıkarlarıyla dahil olmasının ürünüydü. Aynı özellik cumhuriyetin hızlı tasfiyesinin açıklamasını da vermektedir. Son iki örnekte (Hollanda ve ABD), cumhuriyet alt sınıfların devrimci inisiyatifinin değil fakat burjuvazinin kendi tercihinin bir ürünü olmuştu. Uzun ömürlü olmasını ve kapitalist piyasa düzenine başarıyla uyumunu buna borçludur. (20. yüzyıl üzerinden bizdeki burjuva cumhuriyeti bunun kendine özgü bir başka örneğidir.)

Cumhuriyet ile kapitalizm ya da “piyasa” arasında lehte ya da aleyhte yapısal bir ilişki yoktur, demiştik. Hollanda ve ABD örnekleri bu aynı gerçeği tersinden kanıtlamış oluyorlar. Sınıfsal güç ilişkileri ve sınıflar mücadelesinin tarihsel tablosu, bu iki örnekte, siyasal bir biçim olarak cumhuriyetin kapitalist piyasa ilişkileriyle uzun süreli ve başarılı uyumunun bir açıklamasını vermektedir. Bu örnekler üzerinden “cumhuriyetin piyasaya tes-

limi”ni değil, tersine ilkinin ikincisi için bir güç ve yaşam kaynağı olarak oynadığı rolü görüyoruz.

Taşıdığı çok özel önemden dolayı bir kez daha özetleyerek vurgulayalım:

Piyasa ile cumhuriyet arasındaki bu uyum elbette yapısal değil, fakat tümüyle sınıfsal güç dengeleri ve sınıf mücadelesinin düzeyiyle ilgilidir. Genel olarak burjuva devlet biçimlerine, özel olarak da burjuva cumhuriyete, özellikle de demokratik burjuva cumhuriyetine ilişkin her tartışmada, bu gerçeği önemle ve özenle göz önünde bulundurmak gerekir. Belirleyici olan, sınıfsal güç ilişkileri ve sınıflar mücadelesinin seyridir. Klasik burjuva devrimleri üzerinden ortaya koyduğumuz tarihsel tanıklığın bize tüm açıklığı ile gösterdiği de zaten budur. Teorik tanıklığın kaynağı da tam da bu tarihsel tanıklıktır.

Bu genel sonuçlar üzerinden teorinin tanıklığına, dolayısıyla Engels'e geçebiliriz.

ENGELS: DEMOKRATİK CUMHURİYET VE PİYASA

Devletin kökenini de ele aldığı klasik eserinde Engels, devlet biçimleri bahsinde mutlak monarşi ve bonapartçılığı tanımlayıp örnekledikten sonra, sözü “modern temsili devlet” üzerinden “demokratik cumhuriyet”e getirir:

“Modern toplumsal koşullarımız içinde gitgide kaçınılmaz bir zorunluluk durumuna gelen, ve proletarya ile burjuvazi arasındaki son-kesin savaşın, ancak kendi çerçevesinde sonuna kadar götürülebileceği devlet biçimi olan demokratik cumhuriyet, [bu ç.] en yüksek devlet biçimi, servet ayrımlarını artık resmen tanımaz. Zenginlik, demokratik cumhuriyette, gücünü, dolaylı, ama o kadar da güvenli bir biçimde gösterir. Bir yandan, Amerika'nın klasik bir örnek sunduğu, memurların düpedüz rüşvet yemesi, öbür yandan, hükümetle borsa arasındaki ittifak biçimi altında; bu ittifak, devlet borçları ne kadar çok artar, ve hisse senetli şirketler, yalnızca ulaştırmayı değil, üretimin kendisini de ellerinde ne kadar çok toplar ve böylece borsada ne kadar merkezi bir durum kazanırlarsa, o kadar kolay gerçekleşir. Amerika dışında, bunun çarpıcı bir örneğini yepyeni Fransız Cumhuriyeti verir, ve namuslu İsviçre

de, bu alanda geride kalmaz...” (Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni, Sol Yayınları, 9. Baskı, 1990, s.178)

Devlet konulu tartışmalar üzerinden çok iyi bilinen ve çokça başvurulan bu ünlü pasaj, burada bizi kapitalizm (“piyasa”) ve cumhuriyet ilişkileri bakımından ilgilendirmektedir. Gerçekte pasajın esas içeriğini de bir bakıma bu oluşturmaktadır. Yeterli açıklıktaki sözleriyle Engels, kapitalist piyasa ile demokratik bir burjuva cumhuriyetinin pekâlâ nasıl da uyumlu olabileceğini ortaya koymaktadır. Buna da eserini kaleme aldığı dönemin üç demokratik burjuva cumhuriyetini (ki o günün dünyasında bu açık tanıma uygun bir dördüncüsü zaten yoktu) bir arada örnek olarak vermektedir.

“Taçlı baş”ların henüz fazlasıyla yaygın olduğu o dönemin kapitalist Batı dünyasının adı geçen üç ülkesi, birer demokratik cumhuriyet olarak bile birbirinden belirgin biçimde farklıdır. O sıra henüz düzenli bir ordusu bile olmayan ABD, düzenli bir güçlü orduya ve alabildiğine merkezileşmiş güçlü bir bürokrasiye dayanan Fransa ve nihayet son derece kendine özgü federe bir cumhuriyet olan “namuslu” İsviçre. Aralarındaki bu belirgin farklara rağmen tümünde, Engels'in “zenginlik” olarak kodladığı kapitalist sınıf, egemenliğini benzer biçimlerde ve tam bir güven içinde sürdürebilmektedir. Demek ki pekâlâ despotik de olabilen herhangi bir cumhuriyet bir yana, onun en gelişmiş biçimi olan demokratik cumhuriyet bile, kapitalizmin işleyişini ve kapitalist sınıfın egemenliğini esası yönünden etkilememektedir. Dahası belirli koşullarda onu daha da güvenli ve uzun ömürlü hale getirmektedir.

Cumhuriyetin artık yaygın bir burjuva devlet biçimi olduğu günümüz dünyasında bunun için demokratik nitelik bile gerekemeyebiliyor. Halk iradesinin sözde tecelli aracı sayılan genel oy sisteminin, dolayısıyla şu veya bu biçimde temsili kurumların varlığı başlı başına cumhuriyet olarak nitelenmeye yetiyor. Bu kitleler üzerinde aynı aldatıcı etkiyi yaratarak burjuva sınıf egemenliğini daha güvenli kılabilir.

Fakat konumuz bakımından daha da açıklayıcı olan, bu arada aktarmış bulunduğumuz bölümü daha da anlaşılır ve anlamlı hale getiren, Engels'ten aktardı-

ğımız aynı pasajının aşağıdaki devamıdır:

“Ve kısacası, mülk sahibi sınıf, doğru-
dan doğruya, bütün yurttaşlara tanınan
genel oy hakkı aracılığıyla hüküm sürer.
Ezilen sınıf, yani gerçekte proletarya,
kendi kendini kurtarmak için yeteri ka-
dar olgunlaşmadıkça, çoğunlukla, varo-
lan toplumsal rejimi, olanaklı tek rejim
olarak düşünecek, ve siyasal bakımdan
söylemek gerekirse, kapitalist sınıfın kuy-
ruğunu, onun aşırı sol kanadını oluştura-
caktır. Ama, kendi kendini kurtarmakta
daha yetenekli bir duruma geldiği ölçü-
de, proletarya, ayrı bir parti oluşturur ve
kapitalistlerin temsilcilerini değil; kendi
öz temsilcilerini seçer. Öyleyse, genel oy
hakkı, işçi sınıfının olgunluğunu ölçmeyi
sağlayan göstergedir. Bugünkü devlet
içinde bundan daha çok hiçbir şey ola-
maz ve hiçbir zaman da olamayacaktır;
ama bu kadarı da yeter. Genel oy hakkı
termometresinin, emekçiler için kayna-
ma noktasını göstereceği gün, onlar da,
kapitalistler gibi, ne yapmaları gereki-
yorsa onu yapacaklardır.” (s.178)

Bu, Engels’in adı geçen klasik ese-
rinden çokça aktarılan bir başka temel
önemde pasajdır. Ama çoğu durumda
buna, kapitalist düzende genel oy hak-
kının “işçi sınıfının olgunluğunu ölçmeyi
sağlayan gösterge” olduğu, bundan öte-
ye de bir şey olamayacağı gerçeği üzerin-
den başvurulmuştur. Bizim içinse burada
önemli olan, genel oya ilişkin bu temel
düşüncenin kendisi kadar, hemen önce-
sindeki gözlem ile hemen sonrasındaki
tespittir. Gözlem, cumhuriyet biçiminin
uzunluğu ülkeden ülkeye değişebilen bir
tarihi dönem boyunca işçi sınıfı için alda-
tıcı tatmin sağlayan bir boyunduruk rolü
oynayabilmesidir. Tespit ise bu durumun
aşılmaya başlaması, yani “genel oy hakkı
termometresi”nin işçi sınıfı ve emekçi-
ler için “kaynama noktası”nı göstereceği
gün olacaklara ilişkindir. Engels burada
tespitini açmıyor, ama başka metinlerin-
den kastının ne olduğunu ve 20. yüzyıl
tarihinin bunu tam olarak doğruladığını
biliyoruz.

Hemen öncesindeki gözlemden baş-
layalım. Burada Engels, genel oy sistemi-
ne dayalı bir demokratik cumhuriyette,
“proletarya, kendi kendini kurtarmak
için yeteri kadar olgunlaşmadıkça”, tam
da “demokratik cumhuriyet” formunun
aldatıcılığı sayesinde, kurulu düzenin
sıradan bir eklentisi (“kapitalist sınıfın
kuyruğu”!), en iyi durumda ise onun
“aşırı sol kanadı” olarak kalacağını vurgu-
lamaktadır. Engels’in bu değerlendirmeyi
yaptığı dönem üzerinden aldığımızda
ilk duruma (sıradan eklenti!) örnek ABD
ve ikincisine (sol kanat!) örnek Büyük
Devrim’in ülkesi Fransa’dır. Her bakımdan,
bu arada günümüz Türkiye’sindeki
cumhuriyet tartışmaları için, son derece

açıklayıcı ve öğretici olan Fransa örneği-
dir. Fakat biz bunu tam da işaret ettiğimi-
z öneminden dolayı sonraya bırakarak
önce ABD örneği üzerinde duralım.

DEMOKRATİK CUMHURİYET VE “PİYASA”: ABD ÖRNEĞİ

Bağımsızlık savaşının zaferinden
(1783) köleciliğin kaldırılmasıyla sonuç-
lanan iç savaşın başlangıcına (1861) ka-
dar ABD genel olarak alındığında sosyal
durgunluk içinde bir ülke idi. Dışarda
Meksika topraklarının gaspı üzerinden
coğrafi genişlemesini, içerde Kızılderili
soykırımı üzerinden başta toprak olmak
üzere iç kaynak bollaşmasını sürdürüyor,
bu durum o günün Avrupa’sında demok-
rasisine övgüler dizilen cumhuriyetçi re-
jimin cazibesıyla de birleşince (oysa öte
yandan bu en utanç verici cinsten köleciler
bir cumhuriyetti!), ABD’yi sosyal gerilim
ve mücadelelerden uzak tutuyordu. Bu,
neredeyse yüzyılı bulan bir uzun süreli
gerçeklik oldu. Öylesine ki, 1880’lerin
ortası gibi geç bir tarihte bile, Engels şu
gözlemden bulunabiliyordu:

“1885 Şubat’ında Amerikan halkının
fikirleri, sözcüğün Avrupa’da kullanıldığı
anlamıyla Amerika’da bir işçi sınıfı olma-
dığı noktasında birleşiyordu. Bundan da
sonuç olarak işçilerle kapitalistler arasın-
da Avrupa toplumunu parçalara ayıran
bir sınıf mücadelesinin Amerikan Cum-
huriyetinde var olamayacağı çıkıyordu.
Bu yüzden de sosyalizm, Amerikan top-
rağında hiçbir zaman kökleşemeyecek
yabancı ithali bir hareketti.” (İngiltere’de
Emekçi Sınıfların Durumu, Amerika bas-
kısına “Amerika’da İşçi Hareketi” başlıklı
ve 26 Ocak 1987 tarihli Önsöz, Ayrıntı Ya-
yınları, 2013, s.23)

İşçi sınıfı ve emekçiler ABD’de yak-
laşık bir yüzyıl boyunca cumhuriyetçi

rejimin edilgen bir uzantısı olarak kaldı-
lar. Durum tam da Engels’in bu satırları
yazdığı sırada nihayet belirgin bir biçim-
de değişmeye başladı. Bu, dört yıllık
iç savaşı izleyen dönemde alabildiğine
hızlanan kapitalist gelişmenin, bunun
ürünü olarak kapitalizmin tekelci aşama-
sına geçişin, buna eşlik eden ağır sömürü
koşullarının ve bunun keskinleştirdiği
çelişkilerin bir sonucuuydu. İç Savaş, kısa
dönemli olarak, kölecilik karşıtı müca-
deleye coşkulu bir biçimde katılan işçi
sınıfını Kuzeyli burjuvaziye daha da sıkı
bir biçimde bağlamıştı. Ama İç Savaş’ın
bitimini izleyen yirmi yılın biriktirdiği ik-
tisadi ve sosyal sorunlar, 1886 yılı içinde
sınıflar mücadelesinde adeta bir patlama
halinde kendini gösterdi.

Aynı Önsöz’de yine Engels değerlen-
diriyor:

“Siyahî esaretinin yavaş yavaş orta-
dan kalkması ve imalâtın hızlı gelişimi
ile Amerikan toplumunun en alt tabaka-
sı haline gelen işçi sınıfı, hâkim sınıfları
şaşkınlık içinde bırakan ve birbirinden
görünüşte kopuk bir seri ayaklanma için-
deydi. Sene bitmeden bu şaşkıncı sosyal
ayaklanmalar belirli bir yön almaya baş-
ladılar.”

Engels aynı Önsöz’ünde söze “on ay
içinde Amerikan toplumunda başka bir
ülkede en azından on yılda tamamlana-
bilecek bir ihtilâl başarıya ulaştı” diyerek
başlamış, böylece yüzyıllık sosyal dur-
gunluğun o gün için abartılı izlenimler
de yaratabilen geride kalışına vurgulu bir
biçimde işaret etmişti. 1905’te, Fransız
sosyalizminin Jean Jaures kanadına karşı
tam da cumhuriyet sorunu üzerinden ka-
leme aldığı bir yazı dizisinde Kautsky (ki
buna ayrıca değineceğiz), 1887 ile 1894
arasında ABD’de, “sermaye ile emek ara-
sında yaklaşık dört milyon işçinin yer al-
dığı ondört bin mücadeleye tanık ol(un)

duğu” bilgisini vermektedir.

Amerikan burjuvazisi daha ilk adımda
işçi hareketinin bu sarsıcı çıkışını kararlı
bir karşı saldırıyla karşıladı. Sözkonusu
olan yalnızca çıplak zor ve bunu kolay-
laştırmaya yönelik provokasyonlar dizisi
değildi. Demokratik cumhuriyet formu
içindeki devlet gücü de elbette tam ola-
rak burjuvazinin hizmetindeydi. O sıra
henüz düzenli bir ordusu bile olmayan
ABD’de (ki yalnızca izleyen on yıl içinde
deniz aşırı savaşlara katılacak denli deva-
sa bir ordusu olacaktı!), polisin ve cum-
huriyetçi milisin temel işlevi, en zorba
yol ve yöntemlerle grevleri ve gösterileri
dağıtmak, gerektiğinde işçileri kurşunla-
mak, kanlarını akıtmaktı.

Fakat çıplak zorun yanısıra “demok-
ratik cumhuriyet”in kurum ve olanakları
da tam olarak Amerikan burjuvazisinin
hizmetindeydi. Amerikan proletaryası
büyüdükçe ve sınıf çatışması arttıkça,
burjuvazi, işçilerin direncini kırmak için
cumhuriyetin sunduğu tüm kurumsal
araçları kararlıca kullanmaya başladı.
İktisadi gücü elinde tutmanın üstünlü-
ğü sayesinde burjuvazi, bizzat “servet
ayrımlarını artık resmen tanımayan” de-
mokratik cumhuriyetin sunduğu olanak-
ları işçi sınıfına karşı en etkili bir biçimde
seferber etmişti. “Basın özgürlüğü” tam
olarak basını kontrol eden burjuvazinin
hizmetindeydi. Genel oy hakkı, dolay-
ısıyla seçimler, “halk iradesi”ni manipüle
etmenin, oyları dosdoğru satın almanın,
bu arada işçilerin siyasal enerjisini bizzat
bu çarkın içinde eritmenin bir olanağıydı.
Bu sayede temsili kurumlar, dolayısıyla
yasama ve yürütme, tam olarak burju-
vazinin hizmetindeydi. Aynı şekilde cum-
huriyetin sözde “demokratik jürili” yargı-
sı da. Yargı hiçbir yerde ABD’de olduğu
denli sermayenin dolaysız hizmetinde ol-
mamıştır. Bir bankerin sözleriyle, üstelik

tam da Yüksek Mahkeme şahsında cumhuriyetin yargısı, “doların koruyucusu, özel mülkiyetin savunucusu”, dolayısıyla kurulu düzenin en büyük güvencesiydi. “Sendikal özgürlük” bahsinde bile durum hiç de farklı değildi. Bu konuda ABD’nin sermayenin gücüyle yaratılmış gangster sendikacılığın klasik ülkesi olduğunu hatırlamak bile yeterlidir.

“Demokratik cumhuriyet” formunun burjuvaziye sunduğu muazzam olanaklar bahsinde son bir nokta: Yüzyıllık durğunluğun ardından 1880’li yılların ikinci yarısında baş gösteren sarsıcı işçi hareketi fırtınasına rağmen, cumhuriyetçilik ABD’de işçi sınıfının önemli kesimlerinin (özellikle de kalifiye, erkek ve beyaz olan işçilerin) bilincini bozmaya, böylece sınıf mücadelesine katılımlarını ve sosyalizme yönelmelerini engellemeye devam ediyordu. Cumhuriyetçi burjuva sisteminin kendisi bunu çok bilinçli ve etkin bir biçimde kullanıyor, kötü ünlü Gompersçi sendikacılığa dayanarak işçiler arasında ırk, cinsiyet ve kültür farklarını körüklüyor, bu yolla onları bölüyor, işçi hareketinin gücünü kırıyordu. Ve tüm bunlar, formal olarak “demokratik cumhuriyet”in kuralları ve işleyişi içinde gerçekleşiyordu.

Uzatmayalım. Burada konumuz cumhuriyet-piyasa ilişkisine ilişkin olarak teorinin, dolayısıyla Engels’in tanıklığı idi. O halde ABD’de o sıra işlerin nasıl yürüdüğü konusunda yine Engels’in kendisine başvuralım. Bu kez kaynağımız **Fransa’da İç Savaş**’ın 1891 tarihli Almanca baskısına yazılan ünlü **Giriş**’tir. Konu burjuva devlet aygıtı, onun temel organları olarak düzenli ordu ve devlet bürokrasisine karşı Paris Komünü’nün attığı devrimci adımlar, aldığı temelden yeni köklü tarihsel önlemlerdir. Sınıflı toplumlarda devlet bürokrasisini toplumun üzerinde ve onun efendisi bir güç konumuna yükselten süreci ele alan Engels, sözü o zamanlar henüz düzenli bir ordudan ve kemikleşmiş bir bürokrasiden yoksun demokratik bir cumhuriyetin en ileri örneği sayılan ABD’ye getirir:

“Bu, sadece kalıtsal monarşide değil, örneğin demokratik cumhuriyette de böyledir. Tam da Kuzey Amerika’da, ‘politikacılar’, ulusun başka hiçbir yerde görülmediği kadar ayrı ve güçlü bir kesimini oluşturuyor. Burada, dönüşümlü olarak iktidara gelen iki büyük partinin ikisi de, siyasetten kazanç sağlayan, hem federal meclislerdeki hem de eyalet meclislerindeki koltuklar üzerine hesaplar yapan ya da partileri için ajitasyon yaparak geçinen ve partileri kazandıktan sonra makamlarla ödüllendirilen kişiler tarafından yönetiliyor.”

Burada bir an için duralım. Amerikan İç Savaşı’nın tam orta yerinde (1863)

yaptığı ünlü konuşmasında Abraham Lincoln, demokratik cumhuriyeti, “halkın, halk tarafından, halk için yönetilmesi” olarak tanımlamıştı. Oysa Engels bize çeyrek asır sonra kaleme aldığı değerlendirmede, ABD’nin iki parti içinde kümelmiş ve ülkeyi nöbetleşe yöneten bir politikacılar klanından söz etmektedir. Ve ABD’nin ikiyüz elli yılı bulan cumhuriyet tarihi, Lincoln’ın iddiasının yalnızca bir retorik, bir burjuva aldatmacası olduğunu, oysa Engels’in gözlem ve değerlendirmelerinin tümüyle doğru olduğunu göstermektedir.

Bıraktığımız yerden devam ediyor Engels:

“Amerikalıların katlanılmaz hale gelmiş olan bu boyunduruğu üzerlerinden atmak için 30 yıldır ne kadar çaba harcadıkları da, bu çabalara rağmen söz konusu yolsuzluk bataklığının giderek daha derinlerine sürüklendikleri de biliniyor. Tam da Amerika’da, başlangıçta toplumun bir aleti olması dışında hiçbir amaç yüklenmemiş olan devlet iktidarının toplumdaki bağımsızlaşmasının ne şekilde gerçekleştiğini en açık şekilde görülebiliyoruz. Burada ne bir hanedan var, ne bir soyluluk, ne (Kızılderilileri gözetim altında tutan az sayıda adam dışında) bir sürekli ordu, ne de kalıcı memuriyet ya da emeklilik maaşı haklarına sahip bir bürokrasi. Ve buna rağmen karşımıza devlet iktidarını dönüşümlü olarak ele geçiren ve onu en yoz araçlarla ve en yoz amaçlar doğrultusunda sömüren iki büyük siyasal spekülâtörler çetesi çıkıyor; ulus ise, sözde ulusun hizmetinde olan, ama gerçekte ona hükmeden ve onu soyan iki büyük politikacı karteli karşısında çaresiz.” (**Fransız Üçlemesi**, Yordam Kitap, 2016, s.265-66)

Burada ABD örneği üzerinden sunulan, despotik ya da oligarşik değil, fakat tam da demokratik bir cumhuriyet üzerinden sermaye egemenliğinin tablosudur. Söz konusu “iki büyük siyasal spekülâtörler çetesi”nin arkasında büyük Amerikan tekelleri duruyordu. Politikacılar onların daha baştan satın alınmış hizmetkârlarıydı. Özellikle 19. yüzyılın son çeyreğinde, yani ABD’de de emperyalizm aşamasına geçişle birlikte, ki bu güçlü bir düzenli ordu ve donanma ile kurumlaşmış etkili bir bürokrasiye geçişi de işaretlemektedir, işlerin nasıl bir hal aldığı ve bunun işçi sınıfı ve emekçiler için ne anlama geldiğinin canlı ve ayrıntılı

bir tablosunu görmek için tarihçi Howard Zinn’in klasikleşmiş eserine başvurulabilir. (**Amerika Birleşik Devletleri Halklarının Tarihi**, özellikle **Hırsız Baronlar ve Asiler** başlıklı 10. bölüm ile **İmparatorluk ve Halk** başlıklı 11. bölüm, İmge Kitabevi, 2005, s.269-339).

Engels gözlem ve değerlendirmelerinde, ABD’de demokratik cumhuriyetin ilk yüzyılını özetliyordu. O günden beri yüzyılı aşkın bir tarihi dönem daha geride kaldı. Ama durum esas yönünden değişmedi. ABD’de cumhuriyetin, üstelik burjuva anlamda demokratik cumhuriyetin piyasa koşullarıyla uyumlu işleyişi zaman içinde daha da güçlenerek sürdü. Engels, hükümet ile borsa arasındaki bu ittifak, “devlet borçları ne kadar çok artar, ve hisse senetli şirketler, yalnızca ulaştırmayı değil, üretimin kendisini de ellerinde ne kadar çok toplar ve böylece borsada ne kadar merkezi bir durum kazanırlarsa, o kadar kolay gerçekleşir” öngörüsünde bulunmuştu. Sözü ettiği süreç, isabetle gözlemlendiği kapitalizmin tekelci aşamasına geçiş süreciydi. Bu geçişin demokratik cumhuriyet formu içinde işleri çekip çevirmeye etkisi üzerine öngörülerini de aynı şekilde ve özellikle ABD örneği üzerinden aynı isabetle tam olarak doğrulandı.

ABD işçi sınıfı, tarihinde zaman zaman yaptığı bazı çıkışlara rağmen, yazık ki “demokratik cumhuriyet” formu içinde bugün hala da burjuvazinin bir eklentisi olarak durmakta, “iki büyük siyasal spekülâtörler çetesi”inden bazen birinin (Demokratlar) bazen ötekini (Cumhuriyetçiler) ardından sürüklenmektedir. 19. yüzyılın son onbeş yılında hareketlenen Amerikan işçi sınıfının bütün bir 20. yüzyıl boyunca emperyalist Amerikan burjuvazisinin denetimi altında nasıl tutulduğu üzerine bir değerlendirme burada bizi konumuzun hayli dışına taşıyacaktır. Şimdilik konumuz bakımından önemli olan sonuç şudur: ABD’nin ikiyüz elli yıllık tarihinde gördüğümüz, “demokratik cumhuriyet” ile kapitalist piyasanın tam bir uyumudur. ABD örneğinde demokratik burjuva cumhuriyeti formu, burjuva sınıf egemenliğinin bu denli uzun ömürlü ve dahası güvenli olmasının da sırrını barındırmaktadır. Ne diyordu klasik eserinde Engels? “Zenginlik, demokratik cumhuriyette, gücünü, dolaylı, ama o kadar da güvenli bir biçimde gösterir.” ABD, Engels’in alaycı ifadesiyle, “namus-

lu” İsviçre’nin yanı sıra, bunun tarihsel olarak doğrulandığı iki ülkeden biridir. Engels’in aynı “demokratik cumhuriyet” formu hakkında ve aktarmış bulunduğu aynı pasajda tarih tarafından çok da doğrulanmamış gibi görünen görüşleri olduğunun da farkındayız. Bunlar üzerinde daha sonra duracağız.

ABD örneğini, Lenin’in devlet konulu 1919 tarihli ünlü konferansındaki aşağıdaki değerlendirmesiyle noktalamış olalım. Konu doğal olarak bir kez daha kapitalizm-demokratik cumhuriyet ilişkisidir:

“Devletin farklı egemenlik biçimleri olabilir: Sermaye, gücünü, şu yapılanışında bir biçimde, bu yapılanışında bir başka biçimde gösterebilir; ama işin özü değişmez ve iktidar hep sermayenin elinde kalır: Oy hakkı ya da öteki haklar varmış-yokmuş, cumhuriyet demokratikmiş-değilmemiş, bir önemi yoktur; hatta cumhuriyet ne kadar demokratikse, sermayenin egemenliği de o denli hayasız ve kabadır. Dünyanın en demokratik ülkelerinden biri, Amerika Birleşik Devletleri’dir. 1905’ten sonra orada bulunanların da iyi bilecekleri gibi sermayenin, bir avuç milyarderin tüm toplum üzerinde kurduğu egemenlik dünyanın hiçbir ülkesinde Amerika’da olduğu denli kaba ve kör kör parmağım gözüne değildir. Sermaye varsa, onun tüm toplum üzerinde kurduğu egemenlik de vardır ve hiçbir demokratik cumhuriyet, hiçbir oy hakkı işin özünü değiştiremez...”

“Devletinizin özgür olduğunu söylüyorsunuz; gerçekteyse, özel mülkiyet oldukça, devletiniz demokratik bir cumhuriyet de olsa, sermaye sahiplerinin elinde işçileri ezmeye yarayan bir makineden başka bir şey değildir ve devlet ne kadar özgürse, bu olgu da o kadar net açığa çıkar. İsviçre ve Amerika’da sermaye egemendir; karşımızdaki gerçeklik budur; ve işçilerin, durumlarında ciddi birtakım iyileştirmeler yapma konusundaki her girişimleri bu ülkelerde hemen iç savaş karşılığı görmektedir. Bu ülkelerde düzenli bir ordu yoktur, asker sayısı da pek azdır: İsviçre’de milisler vardır ve her İsviçreli evinde silah bulundurur. Amerika’da ise son zamanlara dek düzenli bir ordu yoktu; bu yüzden de bir grev olduğunda burjuvazi kendisi silahlanır, asker kiralır ve grevi bastırır. Ve hiçbir yerde işçi hareketlerinin bastırılması İsviçre ve Amerika’da olduğu kadar acımasız olmaz ve hiçbir ülkenin parlamentosunda sermayenin etkisi bu ülkelerde olduğu kadar güçlü hissedilmez. Sermaye ve borsa her şeydir; parlamento ve seçimlerse yalnızca birer kukla, oyuncak.” (**Lenin, Devlet Üzerine**, Yordam Kitap, s.40, 42-43)

(Devam edecek...)

www.tkip.org

Ölümünün 53. yıldönümünde anısı önünde saygıyla eğiliyoruz...

Reşat Fuat Baraner: Yarım yüzyıllık devrimci yaşam!

Mihri Belli

“DEVRİMCİ MİSYONUNUN TAM BİLİNCİNDE” BİR DEVRİMCİ...

Reşat Fuat'ın mezarı başında M. Belli'nin yaptığı konuşma...

Reşat Fuat öldü. On yedi yıl kapitalizmin zindanlarında geçen yarım yüzyıllık devrimci mücadele hayatı sona erdi.

Onun devrimci eylemi Yüksek Öğretmen Okulu sırasında öğrenciliğinden başlar. Emperyalizmin işgali altında mübarek yılların İstanbul'unda 1920, 1 Mayıs İşçi Bayramı günü emekçiler büyük bir gösteri yürüyüşü yaptılar. İstanbul proletaryasının bu anti emperyalist çıkışını öğrenci gençlik adına Talebe Birliği Başkanı olarak selamlayan Reşat Fuat idi. O daha yirmi yaşında bir üniversite-likten toplumdaki en güvenilir devrimci gücün emekçiler olduğunu sezmiş ve emekçi-aydın dayanışmasını kurmak için payına düşeni yapmıştı.

İstanbul'un kurtuluş gününde, sonradan “Köy Enstitülerini kapatan Eğitim Bakanı” olarak ün salacak olan adaşının başında bulunduğu hilafetçi grubun karşısına dikilen oydu. Hilafetçilerin gerdığı, gerici slogan yazan bezi, kendi eliyle kara boyaya bulayan genç öğrenci lideri de Reşat Fuat idi.

Zaferden sonra yüksek öğrenimini parlak biçimde bitiren, Atatürk'ün teyzadesi Reşat Fuat'ın önünde bütün kapılar açıktı. Ama o, eğitimini yeterli bulmadı. Almanya'ya gitti. Liebknecht'lerin, Luxembourg'ların izlerini hala taşıyan Almanya'ya. Orada Spartakist geleneği sürdürenler safında kendi doğal yerini buldu.

Reşat Fuat, yirminci yüzyılda Türkiye'nin çığırını açtığı milli kurtuluş savaşlarıyla, dünya proleter sosyalist hareketi arasındaki bağı görmüş ve çağımızda sonuna kadar tutarlı biricik devrimci yolun proleter devrimciliği yolu olduğunu kavramıştı. Ve Reşat Fuat o yolu tuttu. Çetin bir yoldu bu yol. İşkence odalarından, tecrit hücrelerinden, hapishanelerden geçen çetin bir yol. Ve Reşat Fuat o yolda yürüdü. Yılmadan, devrimci şerefini

yüksek tutmasını bilerek yürüdü, gözünü ayırmadığı önündeki ufuklarda, geleceğin her türlü sömürüden arınmış, ileri mutlu Türkiye'sini görerek yürüdü.

O çetin yollarda, kurallara uygun biçimde yürümek, her babayığıdın harcı değildir. Gerçek devrimcinin özelliklerini taşımak gerekir. Yürüyebilme için o yolda, devrimci misyonunun tam bilincinde olmalısın; o misyonun gerektirdiği yeteneklere sahip olmalısın; en derin anlamıyla yürekli olmalısın.

Reşat Fuat devrimci misyonunun tam bilincindeydi. En çetin sınavlarda başını dik tutabilmesi bundan ötürüdür. Devrimci olarak kendine güveni bundan ötürüdür. Güdük burjuva parlamentarizminin ürünleri icazetli oportünistlere karşı duyduğu küçümseme bu derin devrimci bilinçten ileri gelir.

Reşat Fuat devrimci misyonunun; toplumdaki çeşitli eğilimleri değerlendirme ve bunlar karşısında doğru davranışı saptama konusunda güçlüydü. İçinde yaşadığımız aşamada; bugünün Milli Kurtuluş mücadelesi şartlarındaki Türkiye'sinde tek doğru devrimci çizgi olarak Milli Demokratik Devrimi savunması bundan ötürüdür.

Reşat Fuat, devrimcinin o zorunlu özelliğine de sahipti. En derin anlamıyla devrimci kıvılcımı donuklaştıramamıştır. Kurulu sömürü düzeninden yana olan güçler onun son nefesine kadar, siyasi eylemden mutlaka uzak tutulması gereken “Tehlikeli Adam” saydılar. Türkiye sosyalizminin ona en çok muhtaç olduğu

bir dönemde Reşat Fuat'ı karanlık han odalarında fatura tercüme etmek zorunluluğunda bıraktılar. Reşat Fuat'lı bir sosyalist harekete, yani gerçek sosyalist harekete tahammülleri yoktu.

Böyle güçlü bir arkadaşımızı kaybettik. Reşat Fuat'lar yüzlerle gelmez. Onlarla da gelmez. Onun için kaybımız büyüktür. Ve tek tesellimiz, onun bu kadar bilinçle, bu kadar yürekle savunduğu Türkiye Emekçileri davasının zaferine O'nun taşıdığı sarsılmaz inancı bizim de paylaşmamızdır.

Türk Solu, Sayı: 40, 20 Ağustos 1968

“SEÇİLEN YOLDAN HIÇ SAPMADAN YÜRÜMEYİ BİLMEK...”

Hikmet Kıvılcımlı

I. -İKİ TEMEL DİREĞİ

Müslüman Türkiye'nin fakir fukara emekçi yığınlarının gerçek ülküsü, temel direklerinden birini yitirdi. Fakir fukaranın kurtuluş yolunda yani PROLETARYA SOSYALİZMİ yolunda Reşat Fuat Baraner kardeşimizin GELGEÇ varlığını toprağa verdik. Hepimiz oradan geldik oraya gideceğiz. Varlığın tek değişmez kanunu bu.

Namık Kemal: “Dünyaya geliş hüner değildir” demiş. Doğru gelişte hiç kimsenin bir “hüner”i yok. Ama “GİRİŞ” elbette hünerdir. Tutulacak yolu seçmek hünerdir. Seçilen yoldan hiç sapmadan yürümeyi bilmek hünerdir. İnanç yolunun sonuna dek dağları göğüsleye gö-

ğüsleye cöngül ormanlarını aç aç ilerlemek hünerdir.

Atina Kentinin peygamberi Solon, bizim vaktiyle Karya adını almış Ege toprağımızda Dünya hâzinelerine sahip Kaarun'a “Sonunu bilmiyorum” demişti. Ve Kaarun, alevler içinde yanarken: “Solon! Solon!” diye inlemişti. Sonuna dek, gözünü budaktan sakınmaksızın inanç yolunda ŞAŞIRMAMIŞ, kimseyi ŞAŞIRTMAMIŞ ve KÜÇÜLMEMİŞ insanlara, bir ülkünün temel direği denir. Reşat kardeş fakir fukara emekçi yığınlarımızın o temel direklerinden.

Sınıflı toplumda inanç temel direkleri seyrek yetişirler. Öyle bir temel direğimizi daha Türkiye Finans-Kapitalinin azgın günlerinde, 1959 yılı yitirmiştik. Onun gelgeç varlığının gömülüşüne bile felek bizi yetiştiremediydi. 15 Ağustos 1968 günü ikisini birden andık. 9 yıl önce, sessizce, dilsizce, devrilen o temel direğimiz, fakir emekçi yığınlarımızın yani BİLİMCİL SOSYALİZMİN, ilk (ama uydurma ilk değil, gerçekten ilk) sayılı öncüsü Doktor Şefik Hüsnü Deymer idi.

II. -BİR ANI

Bu iki temel direğinin hiç unutmadığımız bir anısı vardır.

Şefik Hüsnü liderdi. 1920-21 yılları emperyalist zırlırları şimdiki gibi Yıldız Saray'ı önünde Türkiye fakir fukarasını yıldırım için toplarını üzerimize çevirmişti. Kahırlı, karanlık, kısır, nankör yıllar sonsuzmuş gibi görünüyordu. 1923 yılı Birinci Millî Kurtuluş hareketi SİYASİ zafere erdi. Beş on işçiden başka hiç kimse işi anlamıyordu. Gözyaşı, zifos, beş parmakta on kara yağdı. Küskün, bezgin değildik. Aydınlık dışarıda kapanmış, içimizde açılmıştı.

Henüz bir yalçın yamaçtan kopulmuş bir korkunç uçuruma düşülmüştü. Ölenler gitmiş, kalanlar işe yetecekti. Bir Boğaz vapurunun göze çarpmaz sintinesine Şefik Hüsnü ile inmiştik. Ayakta durabilmiş kardeşleri, parmak hesabıyla sayıyor, ölçüyor, biçiyorduk. Kime güvenilecekti? Hepsini topu topu gene “Sen, ben, bizim oğlan!” kalmıştık...

Şefik Hüsnü, pembe paşa çocuğu yüzünde hiç tükenmeyen uslu iyimserliği ile gülümsedi. Tanınmamak için uzattığı

sivri “müsyü” sakalını sıvazladı. Sarı “Makedonya bıyıklarının” arasından dost Selanik şivesiyle yavaşça fısıldadı:

- Dur bakalım... dedi. Bir çocuk var, Almanya'dan geldi.

- Orada mı?

- Evet... dedi. Okuyor.

- Sevinçle sordum:

- Nasıl bir çocuk?

- Karayağız. Hemen hemen sen yaşta... dedi. Ciddi. Çok çalışıyor. Ondan umutluyum. İyî yetişecek. Görürsün.

Adını söyledi. Oracıkta unuttum. Adlar akılda mı kalır?

1931-32 yılları Elazığ'dan dönmüş-tüm. Tekke odasının alacakaranlığında bir esmer delikanlı yoklamaya geldi. Bazı kimseleri anlayamıyordu (Anlayamadıkları tip tip kurusıkı yol arkadaşlarıydılar) üzülmüyordu kimi küçüklüklere...

“Papaza kızabilirdi. Orucu bozacak mıydık?”. “Hayır!” dedi yağızca delikanlı. Asıl konuya geçtik. Bu genç adam, Şefik Hüsnü'nün dört beş yıl önce umut bağladığı “ÇOCUK”tu. Adı Reşat. Şimdi gönlümüzde Şefik Hüsnü ile yan yana yaşayan Reşat Fuat Baraner!

III. -ARKADAŞ-YOLDAŞ

Kimdi o kara gün ülkücüsü iki insan?... Ayrıntılarına girmeyelim.

Arap “El insan halitat'ül hata ven nisan!” demiş Derviş Yunus: “Ben Âşık'ı biçireyim, Baştan ayağa yareyim!” demiş. İnsan olarak Şefik ve Reşat ülkücülerimiz de elbet: “Yanlışların ve unutkanlıkların karışımı”, “Baştan aşağı yare” idiler. Ne var ki ömürlerinin sonuna dek inançta şaşırmadılar, şaşırtmadılar, inançta küçülmediler.

Onları bir tek sözcük özetleyebilir: “ARKADAŞLIK.”

Her yolda olduğu gibi, emekçi fukara ülküsü yoluna düşmüş SON savaşçılar içinde iki türlü arkadaş vardır.

Birisi, her gün, adım başında tümen tümen rastladığımız arkadaş kalabalığı. Bunlara Almanlar “Mitlaufer” derler. Lenin de yerinde kullanır bu deyiimi. Anlamı “Yol seğirticileri” demektir. Sizinle bir koşu yolda seğirtir, gösterişçi yol arkadaşları... Bunlara halkımız “KURUSIKI ARKADAŞLAR” der.

Kurusıkı arkadaşların çoğu, yol tepsi gibi düz, üstüne bal dök yala, oldukça en önde seğirtmeye bayılırlar. Kısa mesafe koşucularında hep “İLK BAŞTA” gelirler. İçlerinde Dünya Şampiyonu atletler bile bulunur.

Derken hava azıcık bozmaya görsün en bal dök yala burjuva sosyalizminin asfaltı bile dönemeçsiz olmaz. Hele yol yalçın yamaçlara, göz karartıcı uçurumlara dayandı mı o kimseciği beğenmeyip, kendisinden öne adam geçirtmeyen “Seğirtmenler”i aradınsa bul! Ansızın:

“**Sen, ben, bizim oğlan**” kalmışsınızdır. Azınlıkta kalışınızı aptallığınıza verenler, cesaret buldukça kasıla kasıla “**ANARŞİSTLİK**” bilemedin: “**FAŞİZME ORTAM HAZIRLAMAK**” sayanlar, hep o tümen tümen türedi Mitlauferler, kurusıkı yol arkadaşlarıdır.

Şefik Hüsnü ve Reşat Fuat, o “Mutlu-Kutlu”, “Başarılı” hatta “Aşırı” Mitlauferlerden değildiler. Sık sık boğucu savalarda kılıç artığı olmuş, yenilmiş, ama yok edilememiş: Sen, ben, bizim oğlanlardandır.

İnançlı Arap Emir'i Tarık Bin Zeyyad, Septe Boğazını geçer geçmez bütün gemilerini yaktı. Çok ihtiyatlı kurnaz tilkilerden olsaydı, kıyı kayalıkları arasında gemicikler, kaçamak kayıklar saklardı, Avrupa'ya, Asya'ya kaçardı. Kaçardı ama, geçtiği “dar boğaza” adını bırakamazdı. Septe Boğazına “Cebel-i Tarık Boğazi” denemezdi. “BURJUVA SOSYALİZMİ” küçülmüşlerin kolay rütbesidir.

Şefik Hüsnü ve Reşat Fuat inanç boğazını geçince, kaçacak bir tek sal bırakmayan arkadaşlık er meydanının erleridirler. PROLETARYA SOSYALİSTİ'dirler. Onların arkadaşlarına başka bir ad gerekir.

Tarihimizde ömür boyu yalnız savaşın emrinde yaşamış insan geleneği eskidir. Yeniçeriler, çocuk yaşlarında ana kucağından, baba ocağından alındılar. Bir yol Hacı Bektaş Ocağına ayakbastılar mı artık savaştan ölüm var dönüm yoktu. Ölen şehit olur, kalan gazi olurdu. Yoldan ayrılan olmazdı. Bahtsız Yeniçeri atalarımız bu ölüm dirim arkadaşlığına “**YOLDAŞLIK**” demişler. Ne yazık ki bu derin anlamlı gelenekçil sözcük hak ettiği saygıyı ve ilgiyi görmüyor.

Reşat Fuat ve Şefik Hüsnü gelgeç varlıkları zamanında olduğu gibi, ebedi varlıklarında da yan yana ve baş başa, devrimci ve insancıl yolun iki ölmez jalonu, yol gösterici şaakülü olarak hayırla anılacaklardır. Devrimci için bundan büyük rütbe var mıdır?

Türk Solu, Sayı: 40, 20 Ağustos 1968

REŞAT FUAT BARANER'İN 1936 YILINDA KALEME ALDIĞI ÖZGEÇMİŞİ...

Ben, Reşat Fuat, 1902 yılında Selanik'te, küçük bir adliye memuru ailesinde dünyaya geldim. Balkan Savaşı'ndan sonra (1912) annem ve kardeşlerimle birlikte babamın bulunduğu Anadolu'ya geçtik. Konya lisesini bitirdim ve birkaç ay Anadolu-Bağdat demiryolu merkez idaresinde çalıştım (1922). Daha sonra öğrenime devam etmek üzere demiryolundaki işimden ayrıldım ve İstanbul Üniversitesi'ne yazıldım. Orada matematik

okudum. 1925 yılında yarışmalı sınavı kazanarak Türk hükümeti hesabına teknik yüksek okulda okumak üzere Almanya'ya gönderildim. 1928 yılı başına kadar Almanya'da kaldım ve sonra Sovyetler Birliği'ne geldim.

Babam vefat etti. Biri doktor ve diğeri teknisyen, iki erkek kardeşim var.

Partiye girmeden önce, kurtuluş hareketi sırasında millî devrimci uygulamam çok güçlüydü ve kardeşim işçi olduğundan, işçi sorunlarıyla ilgileniyordum. Millî savaş bittikten sonra Kemalistlerin politikası beni tatmin etmez oldu. Öğrencilik yıllarımda sosyal çalışmalarla ilgilenmiş, lisede bir öğrenci birliği kurmuş, okul bitinceye kadar 2 yıl boyunca başkan olarak bu birliği yönetmişim. 1921 yılında küçük Arabson (?) kasabasında bir miting örgütledim ve millî kurtuluş görüşünü savundum. İstanbul Üniversitesinde öğrenci hareketine aktif katıldım ve fakültemizin öğrenci birliğine başkan seçildim, burada altı ay kadar çalıştım. Daha sonra üniversitenin öğrenci birliğinin yönetim kurulunda bulundum.

İstanbul Üniversitesi'ndeki öğrenim yıllarımda TKP'ye girdim (1925), öğrenci hücrelerinde ve öğrenci birliğindeki grupta çalıştım.

Berlin'de bulunduğum sürece ben

her şeyden önce Marksizmi öğrenmekle uğraştım. Orada bir komünist hücreyi kurdum ve bir öğrenci birliği oluşturduk ki, bu birlikte bir grubumuz vardı. Ben parti hücremizin sekreteri, bir süre kasadar, sonra da öğrenci birliğinin başkanıydım. Münih'te de Türk öğrenciler arasında bir birlik kurdum. Aynı zamanda Moskova'daki Dış Büroyla ilişki içindeydim ve bir süre İstanbul ile Dış Büro arasındaki irtibat alanında çalıştım. 1926 yılı sonunda birkaç ay için Türkiye'ye gittim, Menşevik MK'nın likidatörce pasifliği yüzünden bir şey yapamadım.

1928 yılı başında (Şubat 1928'de) Lenin Okulunda okumak üzere Moskova'ya gönderildim ve SBKP'ye devredildim. 1929 yılındaki parti tasfiyesi sırasında bir Troçkisti gizlediğim gerekçesiyle sert kınama aldım. Okul bitiminden kısa bir süre sonra Türkiye'ye gidecek olduğumdan kararı protesto edecek vaktim kalmamıştı. Ancak, daha sonra, söz konusu yoldaşın Troçkist olmadığı ortaya çıktı ve kendisi tekrar partiye kabul edildi. Bu, bizim sektörden Franklin adında Yugoslavyalı bir yoldaştı.

1930 baharında Türkiye'ye gittim. Orada İstanbul vilayet komitesi sekreterliğini üstlendim ve aynı zamanda merkezi boyutta irtibat işlerini yönetiyordum. İ-

Kısa siyasal yaşamı

Tarihsel TKP'nin en yetkin önderlerinden biri olan Reşat Fuat Baraner, yarım asırlık siyasal yaşamının 17 yılını zindanlarda geçirir. Her defasında siyasal poliste tam bir direniş sergiler ve mahkemelerde siyasal savunma yapar...

* İstanbul Üniversitesi'nde eğitim görürken, 1925 yılında TKP'ye üye olur.

* Aynı yıl eğitim için gittiği Almanya'da marksist eğitimini derinleştirirken, Moskova'daki Dış Büro ile ilişki kurar.

* 1926 yılı sonunda Türkiye'ye döner ancak o dönemki MK'nın pasifizmi yüzünden fazla bir şey yapamaz.

* 1928'de Lenin Okulu'nda okumak üzere Moskova'ya gönderilir.

* Politik eğitimini tamamladıktan sonra 1930 yılında İstanbul'a gelir, il komitesinde görev alır ve *Kızıl İstanbul* dergisini çıkarır.

* 1931 yılında tutuklanır ve mahkûm olur.

* 1932 yılında Deftardar'da yapılan konferansta giyabında MK'ya seçilir.

* 1933 yılında cumhuriyetin 10. yılı affıyla tahliye edilir.

* Hapisten çıktıktan sonra Moskova'ya gider.

* 1934 yılında KUTV'da (Doğu Halkları Komünist Üniversitesi) konferanslar verir.

* 1935 yılında MK sekreteri olarak ülkeye döner.

* Bu görevinden sonra tekrar Moskova'ya gider ve KEYK çalışmalarında yer alır.

* 1937'de Türkiye'ye döndükten hemen sonra tutuklanır, 1938'de serbest bırakılır.

* 1938 yılında yeniden TKP Genel Sekreteri olur (1938-1944).

* 1943 yılında askere alınsa da firar eder ve parti çalışmalarını sürdürür. Bu dönem TKP'yi toparlama sürecidir.

* 1944 komünist tevkifatında tutuklanır ve 9 yıl hüküm giyer.

* 1950'de DP affıyla dışarı çıkar.

* Çok geçmeden 1951 tevkifatıyla içeri tekrar alınır. Bu sürede Ankara ve İstanbul cezaevlerinde yatan Reşat Fuat, 1958'de tahliye edilir.

* Bundan sonraki yaşamını çevirmenlik yaparak sürdürür ve Türk Solu dergisinde yazılar yazar. Engels'in “Anti-Dühring”ini ve Lefebvre'nin “Karl Marx Hayatı ve Eserleri”ni çevirir.

* 12 Ağustos 1968'de hayatını kaybeder. Feriköy mezarlığında Şefik Hüsnü'nün yanına gömülür.

tanbul'daki sekreterliğim sırasında İstanbul vilayet komitesi organı olarak *Kızıl İstanbul* gazetesini çıkardım. Birkaç fabrika hücresi ve mühendis okulunda bir öğrenci hücresi ayrıca 1 Ağustos 1930 tarihinde militarizme karşı başarılı bir çalışma gerçekleştiren ve askerler arasında özel bildiri ve gazete dağıtan askeri bir hücre kurdum. Halim (Hasan Âli Ediz) yoldaş ve diğerleri tutuklandıktan sonra Muvakkat MK'ya koopte edildim ve merkezi olarak teşkilâtlandırma işlerine sarıldım, ama kadro yetersizliği yüzünden aynı zamanda İstanbul vilâyet sekreterliği görevimi de korudum.

Beni Moskova'dan bizzat tanıyan Ahmet Şerif Faik'in bir provokasyonu sonucunda 1931 yılı başında sokakta tutuklandım. 1 Ağustos 1930 davası sonucunda önce 2 ve ardından 4 yıla mahkûm oldum. Tutukluymken 40 parti üyesi arasında komünist eğitim çalışması düzenledim. 1 Ağustos 1931 davasıyla ilgili olarak askeri mahkemeye sevk edildim, ama ellerinde bana karşı hiçbir kanıt olmadığı için kovuşturmayla mahal olmadığına karar verildi. Şubat 1932 davasıyla ilgili olarak tekrar sanık olarak mahkemeye götürüldüm ve dava sonunda 15 yoldaşla birlikte tahliye oldum. Bu son dava sırasında susma grevi ve on gün süren ilk açlık grevini örgütledim. Daha sonra cezaevinde (İstanbul ve Ankara) eğitim işini sürdürdüm. Tahliye edilen 3 yoldaşın yeniden tutuklanması üzerine ikinci açlık grevini örgütledim ve bu açlık grevine tutuklu yoldaşlar da katıldı. Grev 14 gün sürdü ve sonunda bu üç yoldaş serbest bırakıldı. Grevin son günü ben 12 yoldaşla birlikte Ankara hapisanesine nakledildim ve orada kaldım.

Hapisten çıktıktan üç ay sonra tekrar Moskova'ya gittim. 1932 yılı başındaki parti konferansında MK'ne seçildim.

Moskova'da Doğu Halkları Komünist Üniversitesinde Türk sektörü başkan yardımcısı olarak çalıştım ve ülke sorunları hakkında konferanslar verdim. Bu işim yalnız bir sömestr devam ettikten sonra parti çalışması için yine Türkiye'ye gönderilmem kararlaştırıldı. Ancak, gitme olanağı bulunamadığından 1934 yılı sonuna kadar Moskova'da kaldım ve 1935 yılı başında MK sekreteri olarak parti işine başladım. Bütün illegal teşkilât işleri benim yönetimimdeydi, legal basım işlerini de ben yönetiyor ve Komünist Enternasyonal ile yazışmaları yürütüyordum. Politbüro üyeleri olarak biz (ben ve İsmail yoldaş) partinin illegal organını kurduk. Ben teknik zorluklar nedeniyle basılamayan iki propaganda broşürü yazdım ki, bunlardan biri daktiloda yazıldığı için dağıtılabilmisti. Bunun dışında illegal organımıza çoğu yazıları da ben yazıyordum.

REŞAT FUAT

İran'da işçi sınıfı ve emekçi kitleler ayakta!

Eylem Güneş

İran'da uzun yıllardır toplumsal huzursuzluk ve hoşnutsuzluk büyürken, işçiler, emekçi kitleler ve kadınlar sömürü düzenine, ekonomik krize, işsizliğe, yoksulluğa, fiyat artışlarına, güvencesizliğe ve rejimin baskılarına karşı döne döne mücadele sahnesine çıkıyor.

Son olarak ülkede onbinlerce petrol işçisinin grevi sürerken, hava sıcaklığının 50 dereceye kadar çıkması, 5-6 saati bulan elektrik ve su kesintileri halkı sokaklara döktü.

PETROL İŞÇİLERİNİN KİTLESEL GREVİ

20 Haziran'da 150'ye yakın işyerinde 60.000'den fazla petrol, petrokimya ve doğalgaz işçisi greve başladı. Grev çağrısını Petrol İşçileri Grev Örgütlemeye Konseyi yaptı. Böylece petrol endüstrisindeki taşeron işçilerinin daha önce başlayan grevi, ülke çapında bir greve dönüştü. Bu grev önemli kılan etkenlerden biri İran'da 18 Haziran seçimlerinin hemen arkasında başlamasıdır. Grev, ülkedeki toplumsal kutuplaşmayı şiddetlendirirken, rejimi de basınç altında bırakıyor.

İran'da petrol işçileri aylık ve günlük gibi belirli süreli geçici iş sözleşmeleri yoluyla taşeron olarak veya sözlü anlaşmalarla istihdam ediliyor. İşçilerin büyük bir kısmı ailelerinden uzakta veya açık deniz platformlarında çalışıyor.

Grev Örgütlemeye Konseyi tarafından 7 maddelik bir talep kataloğu yayınlandı. Petrol işçilerinin temel talebi maaşların 12 milyon tümenden (İran Riyali'nden önce kullanılan eski para birimi) az olmak üzere artması. Talepler arasında ayrıca, geçici iş sözleşmelerine ve taşerona son verilerek, tüm sözleşmelerin resmi sözleşmelere dönüştürülmesi, kölece çalışma koşullarına son verilmesi, özelleş-

tirmelerin geri alınması, işten atılmaların yasaklanması, grev nedeniyle işten atılan 700 işçinin işe iadeleri, 20 işgünü ve 10 gün izin yer alıyor.

Grevlerle birlikte siyasi tutsakların serbest bırakılması, toplanma ve örgütlenme özgürlüğü gibi giderek daha fazla siyasi talepler de dile getiriliyor.

"ELEKTRİK PROTESTOLARI"

İran'da Mayıs 2021'de başlayan elektrik kesintileri temmuz ayında daha uzun süreli yaşanmaya başlandı ve her kesim elektrik kesintilerinden mustarip oldu. Kesintiler nedeniyle Tahran, Fars, Mazenderan, Elburz, Kum, Huzistan, Sistan ve İran-Belucistan'ı, Gilan ve Gülistan eyaletlerinin pek çok ilinde "elektrik protestoları" yaşandı.

Haziran ayında Cumhurbaşkanlığı Seçimleri nedeniyle büyük şehirlerdeki elektrik kesintilerine siyasi talimatla arıveren elektrik dağıtım şirketi, bu süreçte küçük şehirlerde daha fazla elektrik kesintisine gitti. Temmuz ayında ise, büyük ve güvenlik açısından hassas şehirlerde daha sık ve uzun süreli elektrik kesintileri yaşandı. Bu ise kitlelerin öfkesini tekrar sokağa taşıdı. Birçok kentte gerçekleşen protestolar başkente ulaştı.

"SUSAMIŞLARIN AYAKLANMASI!"

Temmuz ayında elektrik kesintileri yüzünden pek çok şehirde protestolar düzenlenirken, ülkenin güneybatısındaki Huzistan eyaletinde su krizi patlak verdi.

İran, dünyada en az suya sahip ülkeler sıralamasında 4. sırada yer alıyor. Ülkede yaşanan son 50 yılın en kötü kuraklığı Güneybatı İran'daki su kıtlığını tetikliyor. Son derece az yağışlı geçen sıcak yaz durumu önemli ölçüde kötüleştirdi.

Gün boyunca sıcaklıkların bazen 50 derecenin üzerine çıktığı Huzistan eyaleti bu durumdan en çok etkilenen bölge. Nehirler ve göller kurudu, tarlalar susuz kaldı. Hayvanlar ölüyor ve 700 üzerinde yerde içme suyu neredeyse yok. Ek olarak, bölgedeki hidroelektrik santrallerin sadece sınırlı ölçüde çalışması sürekli olarak uzun saatler elektrik kesintilerine neden oluyor.

Su krizi 15 Temmuz'da Huzistan eyaletinin başkenti Ahvaz'da kitlelerin öfkesinin bir kez daha sokağa taşmasına neden oldu. Protestolar hızla eyaletteki Hamidiye, Bostan, Şadigan, Şuş, Danyal ve Mahşehr şehirlerine yayıldı. Huzistan eyaletinin birçok şehrinde ve Tahran'da eylemler sürerken, komşu eyaleti Lorestan'da ve Doğu Azerbaycan Eyaleti'nde dayanışma eylemleri gerçekleşti. Binlerce kişinin katıldığı protestolara "Susamışların Ayaklanması!" adı verildi.

Rejim, televizyon kanallarında sorunun çözümü ile ilgili sözler verirken, protestoların ülke geneline yayılmaması için sert polisiye önlemlere başvurduysa da eylemlerin ülkenin dört bir yanına yayılmasını engelleyemedi. Doğu Azerbaycan Eyaleti'nin merkezi Tebriz, Kuzey Horasan Eyaleti'nin merkezi Bucnurd ve Elburz Eyaleti'nin yönetim merkezi olan Kerec'te protestocular "Huzistan yalnız değildir!", "İslam Cumhuriyeti istemiyoruz!" sloganları attılar. Polisin gösterilere sert müdahalesi Huzistan Eyaleti'nin Behbahan ve Ramşir şehirlerinin yanı sıra Tahran'da da protestolara yol açtı. Protestolarda "Korkmayın, hepimiz birliğiz!", "Kahrolsun İran rejimi" sloganları öne çıktı.

Zengin su kaynaklarına sahip Huzistan'da su sorunu yaşanmasının anlaşılabilir olmadığı ifade ediliyor. Güneyde

Basra Körfezi ile sınırı bulunan Huzistan'ın ortasından 720 km. uzunluğundaki Karun nehri geçiyor. Bir zamanlar İran'ın cenneti olarak bilinen bölge ülkenin su bakımından en zengin bölgesi konumundaydı. Bugün Karun nehri büyük ölçüde kurumuş durumda. Karun nehrinin kurumasında devletin yanlış su politikalarının büyük rol oynadığı, nehrinden başka bölgelere su transferi için hazırlanan projeler ve barajların yapılmasının yaşanan kuraklığa yol açtığı ifade ediliyor.

MESELE SADECE KURAKLIKTAN İBARET DEĞİL!

Protestoların Huzistan eyaletinde patlak vermesi tesadüf değil. Petrol ve doğalgaz rezervlerinin yüzde 90'ına yakınının bulunduğu Huzistan eyaletinde yaşayan halk büyük bir yoksulluk ve sefalet içinde yaşıyor. Bölgede nüfus olarak çoğunlukta olan etnik Arap azınlık, hükümetin bölgedeki demografiyi değiştirdiğini, bilinçli olarak bölgeyi kuraklık ve susuzluğa mahkum ederek, kendilerinin göç ettirilmelerinin amaçlandığını söylüyor. Bu nedenle eylemlerde "Zorunlu göçe hayır" sloganı en fazla atılan sloganların başında geliyor. Bölgede çıkan petrol ve doğalgazın başka yerlerde yatırım ve zenginliğe dönüştüğü, bu zenginlikten bölge halkının yararlanmadığı ve bölgedeki sanayi tesislerinde çalıştırılan işgücünün genelde ülkenin diğer bölgelerinden getirildiğini dile getiren bölge halkı bu nedenle Tahran yönetimine karşı öfkeli.

İran'da ekonomik kriz ve kuraklık elbette sadece Huzistan Eyaleti'yle sınırlı değil, İran'ın her yerinde yaşanıyor. Huzistan'da yaşanan gösterilerin kısa sürede ülkenin farklı bölgelerine yayılmasının en önemli nedeni bu.

"DEVİRENE KADAR EL ELE!"

Baskıcı molla rejimine karşı kadın hareketi de yıllardır ayakta. Kendi özgün sorunları için rejimin her türlü baskısına rağmen her fırsatta sokağa çıkarak özgürlük ve daha iyi yaşam taleplerini yineleyen kadın hareketi petrol zammı, su ve elektrik protestolarında mücadelenin en önünde yer alıyor.

Geçtiğimiz hafta Tahran'daki Azadi Meydanı'nda, Kasım 2019'da benzin fiyatlarına yapılan zamma karşı süren protestolarda hayatlarını kaybeden göstericilerin annelerinin bir gösterisi gerçekleşti. Gösteride rejim karşıtı şiarlar haykıran kadınlar "Hakkımızı arıyoruz!", "Devirene kadar el ele!", "Kahrolsun İslam Cumhuriyeti!" sloganları atarak yürüdüler. Yürüyüşü engellemek için polis kadınları zorla uzaklaştırdığı haberleri medyada yer alırken, gözaltına alınanlarla ilgili net bir bilgi verilmedi. 2019'da

benzin zammı gösterilerinde ölü ve yaralı sayısı hakkında İran makamlarınca resmi bir açıklama yapılmazken, Uluslararası Af Örgütü protestolarda en az 304 kişinin öldüğünü duyurmuştu.

REJİM, EYLEMLERİ BASTIRMAK İÇİN BASKI VE ŞİDDETE BAŞVURUYOR

Kapitalist mollalar rejimi Huzistan ve gösterilerin yapıldığı birçok bölgeye gönderdiği polis milisleri ile sokak hareketini sindirmek ve yayılmasını engellemek için her türlü baskı ve şiddete başvurdu. İran İnsan Hakları Aktivistleri Ajansı (HRA-NA) Huzistan Eyaleti'nde devam eden su kesintileri protestolarında 9 kişinin öldürüldüğünü açıkladı ve gösterilerde gözaltına alınan 102 kişinin isimlerini yayınladı. Protestoculara karşı devletin gerçek mermi, göz yaşartıcı gaz ve otomatik silahlar kullandığı ifade edildi.

15 Temmuz'dan bu yana protestoların devam ettiği Huzistan Eyaleti'nin dış dünya ile ilişkisini kesmek için elektrik ve internet kesildi. Protestoların gerçekleştiği bazı illerde sokağa çıkma yasağı ilan edildi, buralarda da internet ağı çalışmıyor.

ÇOK YÖNLÜ KRİZ DERİNLEŞEREK SÜRÜYOR...

İran ekonomisi çok yönlü bir kriz içinde. Küresel ekonomik kriz, ABD emperyalizminin yaptırım politikası ve korona pandemisi yaşanan krizi daha da derinleştiriyor. Rejim krizi atlatabilmek için yaptırımların ve koronavirüs pandemisinin tüm yükünü işçi sınıfına yüklüyor.

Ortadoğu'daki en ölümcül etkisini İran üzerinde gösteren pandemi, ülkede şu ana değin 3,8 milyon insanın koronaya yakalanmasına ve 90 binden fazla kişinin hayatını kaybetmesine neden oldu. Gerçek rakamların bunun çok daha üstünde olduğu tahmin ediliyor. Durum böyleyken, ülkenin sağlık sistemini tahrip eden ABD yaptırımları ve İran burjuvazisi işçi ve emekçi halkın hayatlarını hiçe sayıyor. Korona krizinin ülkeyi ekonomik çöküşe götürdüğünü, bunun sağlıkta açacağı krizden çok daha önemli olduğunu söyleyen rejim, işçileri hiçbir güvenlik ve koruma önlemleri olmadan, el yıkamak için suyun bile olmadığı koşullarda çalışmaya gönderdi.

İran'da halk yıllardır yüksek enflasyon altında inliyor. Resmi rakamlara göre 2018-2019 döneminde yüzde 26 olan enflasyon oranı, 2019-2020 döneminde yüzde 34,8 e yükseldi. Resmi rakamlara göre 6 milyon işsiz var. Son iki yılda yaklaşık 15 bin şirket kapanmak zorunda kaldı. 20 milyon günlük işçinin sabit iş sözleşmesi ve sağlık sigortası bulunmuyor. Ülkede nüfusun yüzde 50'si yoksulluk sınırının altında yaşıyor ve ortalama asgari

ücret 2010 ile 2018 arasında ayda 400 dolardan 100-130 dolara düştü. (Veriler Rote Fahne dergisinden...)

İran işçi ve emekçilerinin ailelerine ve çocuklarına yiyecek götürememe endişesi büyüyor. Çocukları aç kalmasın diye aç yatanların sayısı artıyor. Açlık ordusuna her gün yenileri ekleniyor. Tüm bunlar alttan alta işçi sınıfı ve emekçilerin öfkelerini büyütüyor.

BURJUVAZİ YAKLAŞAN KAVGAYA HAZIRLANIYOR

İşçi ve emekçilerin öfkesinin büyük bir toplumsal patlamaya yol açabileceğini ve işçi sınıfının yıkıcı gücünü en iyi bilen İran egemen sınıfı yaklaşan kavgaya karşı kendi cephesinden hazırlıklara başladı. İran burjuvazisi faşist, muhafazakar İbrahim Reisi'ye hükümeti kurma ve düzeni tesis etme yetkisi verdi. Reisi geleceğin "Ayetullahı" olarak görülüyor. Reisi'nin başa geçirilmesinin İran kapitalizmi ve molla rejiminin içinde bulunduğu olağanüstü kriz ve keskinleşen sınıf mücadeleleriyle bağlantılı olduğuna şüphe yok.

Cumhuriyet savcısı, hakim ve 2019 yılından bu yana Adalet Başkanı olarak görev yapan Reisi faşist rejimin adalet başkanı olarak sorumlu olduğu sayısız infaz, adam kaçırmaya ve cinayetten sorumludur. Özellikle de 2018 yılındaki ayaklanmayı bastırma sırasında... Reisi, 1988'de Halkın Mücahitleri üyeleri, Komünist Parti üyeleri ve rejim karşıtlarının bulunduğu 5.000 siyasi mahkumun toplu infazında Tahran'ın Başsavcı Yardımcısı olarak rol aldı.

2009, 2017 ve 2019 yıllarında hükümet karşıtı protestolara yönelik baskılar sırasında kıdemli savcı ve baş yargıç olarak rol oynadı. İnsan hakları gruplarına göre 2019 protestolarının ardından Reisi liderliğindeki yargı tarafından en az 7.000 protestocu tutuklandı, işkence gördü ve hapis cezalarına çarptırıldı.

İRAN İŞÇİ VE EMEKÇİLERİ UZUN YILLARDIR ÖFKE BİRİKTİRİYOR

Ülkenin içinde bulunduğu ekonomik kriz, enflasyon, yoksulluk, işsizlik, pahalılık, yaptırımların getirdiği zorluklar, rejimin baskıcı politikaları, sosyal eşitsizlikler, çevre sorunları işçi ve emekçileri adeta boğmakta ve rejime karşı tepkiyi büyümektedir. On yıllardır ağır baskı altında yaşayan kitleler artık eskisi gibi yaşamak ve yönetilmek istemiyor. Halk insanca çalışmak ve yaşamak istiyor, demokrasiyi istiyor, özgürlük istiyor, iş bırakıyor, direnişler ve protestolara giriyor.

Protestolar şu an önderlikten yoksun geliyor. Protestolarda şah dönemini yaşamamış, "devrim" sürecini yaşamamış ve on kişiden dördü işsiz olan gençlik

kitleleri mücadelenin sürükleyicisi konumundalar. Kadın hareketi de değişimin güçlü dinamiğini oluşturuyor.

Tüm olumsuz koşullara rağmen işçiler örgütleniyor, yaygın, kitlesel grev ve direnişler gerçekleştiriyorlar. 2020 yılının yazından bu yana İran'ın sanayi bölgeleri inanılmaz grev dalgasıyla sarsılıyor. Özellikle Heft Tepe Şeker Kamışı Tarım ve Endüstri Kompleksi'ndeki işçilerin kamu-laştırma talebi için sürdürdükleri militan kararlı grev ve direnişleri, 150'ye yakın rafineride 60 bin petrol, petrokimya ve havagazı işçisinin ücretlerin artmasını, çalışma koşullarının iyileşmesini talep ederek başlattıkları kitlesel ve yaygın grev, İran işçi sınıfının görkemli tarihinde daha şimdiden yerini aldı.

Ülkede uzun yıllardır süren toplumsal huzursuzluk ve hoşnutsuzluk sokağa yansıyor. 2018 yılından bu yana baskıcı molla rejimine karşı kadınların başkaldırısı sürüyor. Emeklilerin mücadeleleri her geçen gün artıyor. Susuzluk, elektrik yoksunluğu ve hayat pahalılığı gibi sorunlar sokakta yankısını buluyor. Son birkaç yıldır rejimin çevreye büyük ölçüde zarar veren politikalarının sonucunda yaşanan kuraklık, susuzluk, elektrik yoksunluğuna karşı yaygın protestolar yaşanıyor. Sokak hareketi hızla kitleselleşiyor, ülkenin dört bir yanında yankı buluyor.

Benzer protestolar önümüzdeki süreçte de ülkenin değişik yerlerinde çok farklı sebeplerden başlayacak ve gösteriler kısa sürede siyasi taleplerle ortak paydada buluşacaktır. Ekonomik taleplerle başlayan gösteriler kısa sürede sistemle sorunu olan farklı kesimleri de içine alarak kitleselleşecek, sistemi hedef alan bir siyasal karakter kazanacaktır. Bugün halkın su ve elektrik isyanında "Diktatöre ölüm!", "Kahrolsun İslam Cumhuriyeti!", "Politik tutsaklara özgürlük!" şiarları bu durumun hızla siyasileşerek rejimin kendisine yöneldiğinin bir göstergesidir.

Ancak sınıf ve kitle hareketinin çıkmazları da var. Mollalar rejimi mevcut düzeni korumak için geniş kitleleri seferber etme potansiyelini hala koruyor. Ekonomik sorunlardan Batı'nın yaptırımlarının sorumlu tutulması rejimin kitleleri susturabilmesi için kullandığı en etkili silah olarak iş görüyor. Düzen cephesi işçi sınıfı ve kitle hareketi ile girişeceği kavgaya hazırlanırken, sınıf hareketinin devrimci bir önderlikten, gerçek bir öncü sınıf partisinden yoksun olması hareketin en büyük açmazı olarak orta yerde duruyor.

Bütün bunlara rağmen mollalar rejimine ve kapitalist sisteme karşı giderek yükselen sınıf ve kitle hareketinin önümüzdeki dönemde İran'da daha büyük bir ivme kazanacağı kuvvetle muhtemeldir.

Emperyalist işgalin 40. yılı ve Afganistan'ı bekleyen gelecek

D. Meriç

ABD ile NATO'nun işgalci güçlerini çekmeye başlaması ve Taliban güçlerinin bir kez daha ülkenin büyük bir bölümüne hakim olması, Afganistan'ın yeniden gündeme gelmesine vesile oldu. ABD'nin kanlı elleriyle ülkeyi karıştırmasıyla başlatılan çatışmalar 40 yıldır devam ediyor. Olaylar, Nisan 1978'de dönemin Sovyetler Birliği'nin desteklediği Afganistan Demokratik Halk Partisi'nin iktidara gelmesiyle büyüdü. Sovyet yanlısı hükümete karşı ABD Merkezi Haberalma Örgütü (CIA) ile Pakistan'ın Servisler arası İstihbarat (ISI) örgütü tarafından organize edilen cihatçı terör eylemleri başlatıldı. Cihatçı terörle baş edemeyen hükümet 1979 yılında Sovyetler Birliği'nden yardım istedi. Kızıl Ordu'nun Afganistan baskılarına çekilmesi CIA'nın planıydı. O dönemde Moskova'da işbaşında bulunan Brejnev yönetimi bu tuzağa düştü.

Kızıl Ordu'nun Afganistan'a girmesiyle ABD, Pakistan, Suudi Arabistan ortaklığı ile "komünizme karşı cihat" propagandası başlatıldı ve Arap kökenliler başta olmak üzere Müslüman halklara mensup binlerce kişi Afganistan'a taşındı. Suudi Arabistan'ın finanse ettiği, Vahhabi ideolojisiyle zehirlenmiş, CIA-ISI güdümünde cihatçı terör taburları organize edildi. O dönemde Sovyetler Birliği ile sorunları olan Çin yönetimi de cihatçı teröre destek vermişti. 10 yıl süren çatışmaların ardından Kızıl Ordu çekildi. Bu süreç Sovyetler Birliği'nin dağılmasının hemen öncesine denk düşmüştü.

"Komünizme karşı savaş" için Afganistan'a gelen Usame Bin Ladin, Sovyetler Birliği'nin çekilmesinden sonra savaşa katılan cihatçılardan El Kaide'yi kurup sahneye çıktı. Emperyalist müdahalenin ardından Afganistan, halen aktif olan bütün cihatçı terör örgütlerinin ürettiği bataklık oldu.

ABD, Pakistan ve Suudi Arabistan, Sovyetler Birliği'yle iyi ilişkiler geliştiren Afgan hükümetine karşı provokasyonları 1975'te organize etmeye başladı. 1978'de cihatçı terör eylemleri tırmandırıldı. 1979'dan itibaren ise, Sovyet müdahalesi bahane edilerek Suudi Arabistan'ın maddi, Pakistan'ın lojistik desteği ve CIA'nın koordinatörlüğünde küresel cihat seferberliği ilan edildi. Savaştan kaçıp Pakistan'a sığınan 2 milyonu aşkın Af-

gan mülteci, Pakistan'da sayıları 13 bini bulan medreselerde, CIA tarafından eğitildi. 1989'a kadar 80 bine yakın cihatçı eğitildi, donatıldı ve Sovyetler Birliği'ne karşı savaşa sürüldü. Bu kirli savaş için 12 milyar dolardan fazla para harcadılar.

1989'da Sovyetler Birliği çekilmiş, Afganistan Demokratik Cumhuriyeti üç yıl içinde yıkılmış yerine kurulan Afganistan İslam Devleti'nin başına Rabhani getirilmiştir.

CIA komutasında Afganistan Demokratik Cumhuriyeti'ni yıkan cihatçı savaş ağalarının derdi hiç de din filan değildi. Zira tümü de benzer ideoloji ve zihniyete bağlı olan çok sayıda cihatçı örgüt yıllarca birbirini boğazladı. Yedi yıl süren boğazlaşmanın ardından ABD-Pakistan-Suudi Arabistan rejimlerinin Pakistan'da organize ettiği Taliban hareketinin Afganistan'da yönetimi ele geçirmesi sağlandı. Bu cihatçı hareket 1996'da başkent Kabil'i ele geçirdi. 1996-2001 yılları arasında Taliban saflarına 80 ila 100 bin arasında kişinin katıldığı tahmin ediliyor. ABD Dışişleri'nin tahminlerine göre bunların yaklaşık yüzde 30'u Pakistanlıydı.

İktidarı ele geçiren Taliban hükümetini tanıyan üç ülke vardı: Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Pakistan. Taliban başlangıçta rahatsız olduğu El Kaide ile ittifak kurdu. Afganistan'da Amerika-Pakistan uyumu bozuldu. ABD Dışişleri'nin 26 Eylül 2000 tarihli gizli yazışmasına göre İslamabad'ın Taliban'a desteği hala sürüyordu. Amerikalılar Usame bin Ladin'i almak için bir yandan İslamabad'a

baskı yaparken diğer yandan Taliban'la görüşüyordu. 11 Eylül 2001 saldırılarını bahane eden Bush yönetimi, Ladin'i vermezse Taliban'ı devirmek için her şeyi yapacağını ilan etti. Taliban anlaşmaya hazır olduğunu belirttiği halde ABD ile İngiliz emperyalistleri 7 Ekim 2001'de "Ebedi Özgürlük Hareketi" adı altında Afganistan işgalini başlattılar.

ABD, Türkiye dahil 11 devleti savaş/ işgal suçuna ortak etti. 2001'de BM Güvenlik Konseyi kararıyla oluşturulan Uluslararası Güvenlik Destek Gücü'ne (ISAF) ise 34 ülke katıldı. Afganistan işgaline Çin, Rusya ve İran'ın da desteği vardı. 2006'dan itibaren operasyon NATO şemsiyesi altına alındı. Süreç içerisinde yeniden toparlanan Taliban'ın hamlelerine işgalci güçlerin sayısı arttırılarak yanıt verildi. 2010'a gelindiğinde yabancı güçlerin sayısı 150 bini geçmişti, 100 bini Amerikalıydı. İzlenen stratejiye göre çekilmek için Taliban ezilmeliydi. Obama yönetimi 2012'de çekilmeyi gündemine aldığı Afgan hükümetini Taliban'la görüşürme denemeleri başarısız oldu.

Resmi olarak savaş 2014'te bitirildi. Sorumluluk ABD'nin kurduğu kukla hükümetin askeri güçlerine bırakılırken ISAF'ın yerini alan NATO, "Kararlı Destek Operasyonu" adı altında işgalini 12 bin 500 askerle sürdürdü. Bu ortamda Trump yönetimi "sonsuz savaşlara son verme" vaadi çerçevesinde Taliban'la masaya oturup 29 Şubat 2020'de anlaşma sağladı. Buna göre; tutsaklar bırakılacak, terör örgütlerine üs verilmeyecek,

Taliban ile hükümet arasında barış görüşmeleri başlayacak ve yabancı güçler 1 Mayıs 2021'e kadar çekilecekti. ABD'nin yeni Başkanı Joe Biden 13 Nisan'da, 1 Mayıs takvimini gerçekçi bulmayıp çekilme sürecini 11 Eylül saldırılarının yıl dönümüne kadar uzattı.

Anlaşmaya rağmen hükümet güçlerine saldıran Taliban, aldığı sözlerin tutulmamasını gerekçe göstererek Katar'ın başkenti Doha'da yapılan görüşmeleri askıya aldı. Buna rağmen ABD, Taliban güçlerinin Afganistan'ın büyük bir kısmını işgal etmesine göz yumdu.

Son iki ayda vilayet merkezleri hükümetin elinde olsa da Taliban 133 ilçeyi işgal etti. Mevcut tabloya göre, 407 ilçenin 190'ı Taliban'ın elinde. Kırsal alanların ise büyük bir bölümünü kontrol ediyor. ABD'nin kurduğu kukla hükümet Kabil'de bile güvenliği sağlayamıyor. Son olarak ülkenin ikinci büyük kenti Kandahar'ı kuşatan Taliban güçleri, havaalanına roketlerle saldırarak uçuşları engelledi. Artık ülkenin hakimi gibi hareket eden Taliban şefleri, Türkiye'nin Kabil Havalimanı'nı "koruma" önerisine "Tüm işgal güçleri çekilmeli" diyerek karşı çıkıyor.

KABİL HAVALİMANI'NIN KORUNMASI ABD İÇİN BÜYÜK ÖNEM TAŞIYOR

Emperyalistlerin işgalci askerlerini Afganistan'dan çekmeleri onların kirli planlarının bittiği anlamına gelmiyor. Bu nedenledir ki, ABD Başkanı Joe Biden, Afganistan Cumhurbaşkanı Eşref Gani ve Milli Uzlaşma Yüksek Konseyi Başkanı Abdullah ile Beyaz Saray'da bir araya geldi.

Basına kapalı gerçekleşen toplantı öncesi kameraların karşısına çıkan Biden, NATO askerlerinin çekilmesi sonrası ABD'nin Afganistan'a diplomatik desteğinin sürecini söyledi.

Toplantının ardından basın mensuplarıyla konuşan Gani ise, ABD ile Afganistan arasındaki ortaklıkta yeni bir aşamaya girildiğini ifade etti. "Birlik ve beraberliği sağlamaya kararlıyız" diyen Gani, ABD ile ilişkilerin, karşılıklı çıkarlara dayanan kapsamlı bir ortaklık olacağını iddia etti.

ABD Savunma Bakanlığı ise Kabil hükümetine lojistik ve istihbarat desteğinin devam edeceğini duyurdu. Bu bağlamda Kabil Havalimanı'nın korunması, sivil ve askeri uçakların inip kalkabilmeleri hayati bir önem kazanıyor. Sınır kapılarının Taliban güçleri tarafından kontrol altına alınması, havaalanının önemini daha da arttırıyor.

Emperyalist efendilerinin bu ihtiyacı gören dinci-faşist AKP-MHP iktidarının şefi Tayyip Erdoğan, Kabil Havalimanı'nın bekçiliğine hazır olduğunu ilan etti. Bu hizmeti yaparak Biden yönetimi ile yaşadığı sorunları gidermeye çalışıyor. Bu tehlikeli adımı atan Erdoğan, Biden'a Kabil'deki Hamid Karzai Uluslararası Havalimanı'nın güvenliğini üstlenmeye devam etmeyi teklif etti. Türk sermaye devletinin sözcüsü Erdoğan, bu adımla hem emperyalist efendilerine sadakatini ispatlayacak hem yayılcı heveslerine uygun olarak Afganistan'da askeri güç bulundurabilecektir.

Tayyip Erdoğan'ın teklifi ABD'ye cazip geldi. Çünkü Kabil'deki çıkarlarına bekçilik yapacak bir güce ihtiyacı var. Nitekim Erdoğan'ın bu alçaltıcı göreve talip olmasının ardından açıklama yapan ABD Ulusal Güvenlik Danışmanı Jake Sullivan, Erdoğan ve Biden'ın, Türkiye'nin Kabil Havalimanı'nın güvenliğini sağlanmasında öncü rol üstlenmesi konusunda uzlaştıklarını söylemişti. Erdoğan bu hizmetleri karşılığında ABD ile yaşadığı sorunları gidermeyi, Biden ile ikili bir kanal geliştirmeyi ve ABD'de Türkiye için sorun yaratacak dosyaları kapattırmayı ummaktadır.

ABD Afganistan'dan çekilirken Taliban güçlü bir şekilde geri dönüyor. Amerikan askerleri 11 Eylül'de tamamen çekildiğinde ABD diplomatik, istihbarat ve özel güvenlikçi ağıyla ülkede etkisini devam ettirmeyi umuyor. Bunun için de sahada müttefik bir unsurun varlığı hayati önem arz ediyor. Ayrıca siyasi süreçleri etkileyecek özellikle de Taliban'la çalışıp onu uyumlu hale getirecek ortaklara ihtiyacı var. ABD'nin bu planları için Türkiye kullanılmaya en uygun aday ülke durumunda. "Yerli/millî" AKP-MHP iktidarı ise buna dünden hazır. Ancak Taliban Sözcüsü Za-

bihullah Mücahit'in yaptığı açıklamalar bu planların çok kolay uygulanamayacağına işaret ediyor. *Sputnik'e* açıklama yapan Mücahit, Türkiye'nin Kabil Havalimanı'yla ilgili kararına karşı olduklarını belirterek "Biz Türkiye'nin tutumuna halihazırda itiraz ettik ve ABD çekildikten sonra diğer yabancı güçlerin bu ülkede hiçbir gerekçeyle kalmalarına izin veremeyeceğiz" dedi.

AFGANİSTAN, EMPERYALİSTLERİN ÇATIŞMA SAHASI OLMAYA ADAY

Taliban ile yürütülen barış görüşmelerinden sonuç çıkmadı. Bir başka ifadeyle ABD ve NATO askerleri, Taliban ile bir barış anlaşmasına varılmadan Afganistan'dan çekilmeye başladı. ABD'nin çekilmesi ile Taliban'ın saldırıya geçip kontrol ettiği bölgeleri genişletmesi bir oldu. Bu da AKP-MHP rejiminin heveslendiği bekçilik işini daha da zorlaştırıyor. Üstelik Afganistan'da sadece ABD değil Rusya, Çin, İran gibi güçler de var.

Taliban'ın tavrı ve projesi açık bir şekilde Ocak sonunda Rusya'yı ziyaret eden temsilcileri tarafından açıklanmıştı. Rusya ile Taliban arasında silah yardımı da dahil çok sıkı ilişkiler bulunduğu belirtiliyor. Çin'in de uzun süredir hem Afgan hükümeti hem de Taliban'la doğrudan teması var. Afgan hükümetiyle, pratikte güvenlik sorunları sebebiyle başlatılmamış olsa da, çeşitli altyapı ve enerji yatırımı anlaşmaları olan Pekin, ülkeyi Pakistan ve İran üzerinden dünyaya açılan ticaret yollarının önemli bir parçası olarak görüyor. Çin basını, Taliban sözcüsü Süheyl Şahin'in "Çin'i dost ülke olarak gördükleri ve Çin'in Afganistan'daki yatırımlarının bir an önce başlaması yönündeki taahhütlerini yerine getirmesini beklediklerine" dair sözlerini haberleşti. Ayrıca Afganistan'daki Şii azınlığın gördüğü baskılar nedeniyle Taliban'la ilişkileri kopuk olan İran da son yıllarda bu Vahhabi örgütle ilişkilerini geliştirmiş görünüyor.

Rusya ile Çin'in önünü kesmek için ABD açısından tahkim edilmesi gereken Afganistan-Hindistan eksenini önemini koruyor. ABD, 20 yıllık savaştan sonra doğalgaz, petrol ve maden rezervleriyle kıymete binen Asya'daki olası jeo-stratejik değişimleri baltalamaya çalışacak. Keza, ABD'ye bağlı sayıları 18 bini bulduğu söylenen paralı askerler ülkeyi terk etmiyor. Hizmetindeki kukla hükümetin paralı ordusu ve uyuşturucu baronları ABD'ye hizmet etmeye devam ediyor. Yine de işgal güçlerinin çekilmesi ABD'nin konumunu zayıflatırken Rusya ile Çin'in etki alanları genişliyor. Bu sebeplerden dolayı Afganistan emperyalist güçlerin çıkarlarının çatıştığı bir alan olmaya devam etmektedir.

Almanya'dan Asya-Pasifik'e...

Dünyada giderek keskinleşen emperyalist rekabet ve paylaşım mücadelesinde Asya-Pasifik çelişkilerin keskinleştiği coğrafyalardan biri olarak öne çıkıyor. Bu bölgede emperyalist güçler arasındaki hegemonya mücadelesinin, askeri gerilim ve çatışmaların giderek sertleşeceğinin işaretleri çoğalıyor.

Zaten daha şimdiden çok önemli çatışmaların ve gerilimlerin sahnesi haline gelmiş olan bölgede, ABD emperyalizmi, küresel hegemonyasını tesis etmek adına hamleler yapıyor. Bunun için de bitmek bilmeyen askeri tatbikatlar dizisi birbirini izliyor.

ABD silahlı kuvvetlerinin şu anda Pasifik'te yürütmekte olduğu veya henüz tamamlamış bulunduğu bir dizi savaş tatbikatları söz konusudur. Müttefik devletlerin askerleri bu tatbikatların çoğuna katıldığı gibi kendilerinin de düzenlediği tatbikatlar var. Özellikle Avrupalı emperyalistlerden Birleşik Krallık, Fransa ve Almanya bunların başında geliyor. Önemli bir emperyalist dünya gücü olan ve dünya hegemonya mücadelesinde etkin bir rol oynamak isteyen Alman emperyalizmi de buna uygun adımlar atıyor. Geçtiğimiz günlerde Alman savaş gemisinin Asya-Pasifik'e doğru yola çıkması da bu yöndeki adımların son örneği oldu.

HEDEF "ULUSLARARASI DÜZENİ KORUMA SORUMLULUĞUNU ALMAK"

Alman savaş gemisi "Bayern" fırkateyni 2 Ağustos'ta Wilhelmshaven'daki deniz üssünden yola çıktığında, "Alman dış politikasında yeni bir sayfanın açıldığını" iddia eden yorumlara konu edildi. Alman devletinin Asya-Pasifik bölgesine "yaklaşık yirmi yıldır ilk kez" savaş gemisi gönderdiği ifade edilirken, Savunma Bakanı Annegret Kramp-Karrenbauer bu geziyi "istikrar, refah ve kurala dayalı, çok taraflı bir düzenin sembolü"

olarak nitelendirdi.

Dışişleri Bakanı Heiko Maas da "uluslararası hukuka uyumu sağlamak ve güvenliği güçlendirmek" için ortaklarla birlikte çalışmak istediğini söyledi. Maas, "Bunu şekillendirmeye yardımcı olmak ve kurallara dayalı "uluslararası düzeni koruma sorumluluğunu almak istiyoruz" iddiasında bulundu. Maas, geleceğin uluslararası düzeninin şekillenmesine Hint-Pasifik'te karar verileceğini de sözlerine ekledi.

Wilhelmshaven'daki deniz üssünden 200'den fazla askerle ayrılan ve yaklaşık 7 ay boyunca seyahat edecek savaş gemisinin Afrika'dan Singapur'a, Japonya'ya, Güney Kore'ye ve Avustralya'ya uğrayacağı ifade ediliyor. Savunma Bakanlığı, bunun bir operasyon değil, "varlık ve eğitim gezisi" olduğunu ileri sürdü.

Alman emperyalizminin sözcüleri Maas ve Kramp-Karrenbauer, açıklamalarında özellikle Çin'e karşı saldırgan bir tutum kullanmaktan kaçınsa da "Bayern" fırkateyninin yolculuğu, Çin'in bölgedeki hegemonyasına karşı bir girişimdir. Zira Japonya ve Güney Kore gibi devletler, "Çin tehdidi altında" olduklarını savunarak ABD, Almanya gibi ortaklarından daha fazla destek bekliyor.

Bununla birlikte Çin de son yıllarda emperyalist nüfuz mücadelesinde askeri açıdan atılımlar gerçekleştirdi. Küresel dış ticaretin yüzde 90'ının geçtiği Hint ve Pasifik okyanusları ve Çin, "ihracat ülkesi" olan Almanya tarafından da yakından izleniyor. Bu "gezi"yle birlikte Alman emperyalizminin sözcülerinin ortaya koyduğu hedefler, Alman devletinin Hint-Pasifik'te daha etkin olmayı hedeflediğini ortaya koyuyor. Alman Dışişleri Bakanı Maas'ın ortaya koyduğu "uluslararası düzeni koruma sorumluluğunu alma" iddiası da bu emperyalist hedefin dolaysız bir ifadesidir.

Tokyo Olimpiyatları üzerine

A. Engin Yılmaz

Bir yıl önce yapılması planlanan Tokyo Yaz Olimpiyatları, pandeminin ilk dalgasının ortasında iptal edilerek, 2021'e ertelenmişti. *Kyodo News* haber ajansı tarafından Temmuz ayında yapılan bir ankete göre Japon halkının yüzde 83'ünün karşı çıkıp olimpiyatların bu yıl da iptal edilmesini istemesine rağmen Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC), olimpiyatların gerçekleşmesi için bastırdı. 23 Temmuz-8 Ağustos tarihleri arasında dünyanın her yerinden 11 binden fazla sporcu 33 spor dalında altın, gümüş ve bronz madalya için yarışıyor şimdi. Tepki olarak da haftalardır neredeyse her gün gösteriler devam ediyor.

Bu yılki olimpiyat oyunları pandemi gibi bir insanlık trajedisinin gölgesinde yaşanıyor. Organizatörlerin "pandeminin kontrol altında olduğu", sporcu ve bakıcılarının toplanmasının güvenli olduğu iddialarına karşın hem Olimpiyat Köyü'nde hem de tüm dünyada Covid-19 vaka sayısında büyük artış yaşanıyor. Japonya'da da ve özellikle Tokyo'da yeni korona enfeksiyonları hızla artıyor. Olimpiyatların başlamasından bir hafta sonra, Japon hükümeti, hızla artan korona enfeksiyonları nedeniyle olağanüstü halin artk Tokyo'nun komşu illeri Chiba, Kanagawa ve Saitama ile ülkenin batısındaki Osaka için de geçerli olduğunu açıkladı. Tokyo ve Okinawa'da ise 22 Ağustos'ta sona ermesi gereken olağanüstü hal 31 Ağustos'a kadar uzatıldı.

Japon yetkililer sağlık sisteminin dayanıklılığı konusunda endişelerini dile getiriyor. Kabine başkanı Katsunobu Kato gazetecilere verdiği demeçte, "Enfeksiyonun bu kadar yayıldığını hiç görmemiştik" diyor. Hükümet, vatandaşları evde kalmaya ve olimpiyatları televizyondan izlemeye çağırmaya devam ediyor. Öte yandan hükümet ve IOC, enfeksiyonlardaki artışın olimpiyatlarla hiçbir ilgisi olmadığını iddia ediyor. Oysa olimpiyat oyunları için ikinci uçak gelir gelmez inen ilk sporcunun testi pozitif çıkmış ve karantinaya alınmıştı. Vakalar, on bini aşkın olimpiyat sporcusu ve çalışanları arasında da yayılıyor. Şu ana kadar oyuncular da olmak üzere oyunların organizasyonunda doğrudan yer alan 193 kişiye virüsün bulaştığı bildiriliyor. Bunların bir kısmı oyunlarda çalışan Japon vatandaşlarıdır. Geri kalanlar ise yurt dışından

gelen sporcular veya milli takımların çalışanları.

Virüsün hızla yayılan varyantları da göz önüne alındığında Japon halkının yüzde 83'ünün bu yıl olimpiyat oyunlarına ev sahipliği yapmaya karşı olduğunu ne kadar haklı olduğunu göstermektedir. Tam da bu yüzden, açılış töreninde ulusal stadyum önünde toplanan göstericiler, "Hayatlarımız için Olimpiyat Oyunlarını İptal Edin! Açılış törenini derhal durdurun!" şiarını yükseltiyorlardı.

Olimpiyatların virüsün hızla yayılmasında rol oynayacağı kabul gören genel bir fikirdir. Buna rağmen IOC Başkanı Thomas Bach, sporcuların ve olimpiyatların "güvenli ve emniyetli" olacağını iddia etmekte ve 8 Ağustos'a kadar devam edeceği kararlılığını sergilemektedir. Bu tutum da kapitalistlerin çıplak sınıf çıkarlarını içermektedir. Zira öteki faktörler bir yana, oyunlara çok büyük miktarda paralar yatırıldığı gibi iptali de çok büyük paralara mal olmaktadır. Bu durumda insan sağlığının kapitalistler için bir anlamı kalmıyor.

Tokyo'daki olimpiyat oyunları için harcanması tahmin edilen maliyet, organizasyon komitesi tarafından yaklaşık 11,3 milyar euro olarak bildirilmişti. Japonya Ulusal Denetim Kurulu, bu rakamın iki katından fazla olduğunu tahmin etmiş, Japon hükümeti ise maliyetin 25 milyar dolardan fazlaya mal olabileceğini açıklamıştı. Bunun sadece 7 milyar doları özel sektörden sponsorlar aracılığıyla finanse ediliyor. Geri kalan kısmı ise Japon vergi mükellefleri tarafından karşılanacak. Yani masraf Japon emekçilerinin sırtına bindirilecek. Oyunların iptali de çok paraya mal olmaktadır. Organizasyon komitesinin ne kadar para harcadığı belli olmasa da IOC tarafından yapılacak bir

iptalin 27 milyar dolar civarındaki paranın bir kısmını kurtarıp kurtaramayacağı meçhuldür.

METALAŞTIRILAN DEVASA BİR SÖMÜRÜ ALANI OLARAK SPOR VE OLİMPİYATLAR

Günümüzde yüz milyarlarca doların döndüğü devasa boyutlara ulaşmış bir spor endüstrisi gerçeği var. Kapitalistlerin spora ve olimpiyatlara bakışının gerçeği olarak küresel ölçekte tekeli boyut kazanan spor endüstrisi, sermaye sınıfı için son derece önemli bir yatırım alanıdır. Yaşam alanlarının tümünü olduğu gibi sporu da metalaştıran kapitalizm, spor endüstrisini sürekli büyüttü. Sanayiden, inşaat ve turizm sektörüne, oradan da medya ve spor tesislerine kadar genişleyen bir pazardır söz konusu olan. Dolayısıyla dev sermaye tekeli haline gelen spor sanayisinin yatırım ve ciroları da sürekli büyüme eğrisi gösteriyor. Yüz milyonları bulan spor severlerin ihtiyaçlarına yönelik pazar alanları yaratılıyor ve bu pazarın tüketici kitlesi devasa boyutlara ulaşmış bulunuyor. Spor kulüpleri de kapitalist tekeli şirketler olarak çalışıyorlar. Sponsorlar, reklamcılar, medya, turizm, inşaat tekelleri, yiyecek içecek gibi metaları pazarlamak isteyenler, Adidas, Nike gibi spor devlerinin hepsi de bu pazarın içinde.

Dünya çapındaki spor malzemeleri tedarikçileri, on milyarlarca doları sadece ayakkabı satışından olmak üzere yıllık yaklaşık 100 milyar doları aşkın satış yapmaktadır. Dünya futbol şampiyonası, multi-milyon dolarlık Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği (FIFA) tarafından düzenleniyor. 2014 yılındaki rapora göre kuruluş 141 milyon dolar kâr açıkladı. FIFA, Brezilya'daki son Erkekler Dünya

Kupası'nın dünya çapındaki televizyon haklarını pazarlamakla neredeyse 2,5 milyar dolar kazandığını iddia ediyor. 2020'de ise 267 milyon dolar civarında bir kazancı sadece satıştan elde etti. Oyunlar özellikle reklam endüstrisi için de ilgi çekicidir. Bu yüzden Coca Cola, Adidas ve Toyota gibi şirketler çok para harcıyor. Sadece Japon şirketleri bu yıl reklam hakları için yaklaşık üç milyar dolar kazandı. Buna, insanların dünyanın her yerinde gördüğü televizyon reklamlarının maliyeti de eklenmelidir. Yalnızca ABD yayıncısı NBC, reklam yayınlarından 1,2 milyar dolar kazanıyor ve Toyota, 2015'ten bu yana oyunların en büyük sponsorlarından biri.

Spor aynı zamanda burjuvazinin elinde önemli bir kültürel ve ideolojik hegemonya araçlarından biri olarak da önemli bir rol oynuyor. Bu çerçevede milliyetçilik, ırkçılık ve cinsiyetçilik oyunların doğal parçası haline geliyor. Nitekim Tokyo olimpiyat oyunları da buna sahne oldu. Almanya bisiklet takımının yardımcı antrenörü Patrick Moster, Alman bisikletçi Nikias Arndt yanından geçerken, "Deve sürücülerine yetiş!" şeklinde bağırdı. Moster'in Cezayir ve Eritreli sporcuları kasteden bu ırkçı sözleri kameralara da yansırken yoğun tepkilere konu oldu. Yanı sıra otel ve kimi yerlerde "Yalnızca Japon" ve "Yalnızca yabancı" tabelaları da ayrımcılığın başka görünümünü oluşturuyordu. "Yanlı anlaşılabilir yaratılmı" diye kaldırılan tabelalar, gerçeği değiştirmedi ve bunlar "Japonya'da Apartheid yeniden canlandı!" değerlendirmelerine neden oldu.

Kapitalizmde spor, egemen sınıfın ekonomik ve siyasi çıkarları doğrultusunda kullandığı en etkili araçlardan biridir. İnsanın zihinsel ve bedensel gelişiminin önemli bir aktivite alanı olması gereken spor, kapitalist toplumda mega bir sömürü ve baskı alanına dönüştürülmüştür. Toplumsal yaşamın her alanını metalaştıran kapitalizm, sporu ve sporcuları da metalaştırmıştır. Buna ancak, "Halkın ruhsal ve bedensel sağlığını amaçlayan, dostluğu ve dayanışmayı güçlendiren kitle sporunun teşvik edilmesi"yle, her türden spor tesisinin tüm üretim ve yaşam alanlarında yaygınlaştırılmasıyla son verilebilir. Ve bu da kapitalizmin boyunu fersah fersah aşar...

İklim değişikliği ve yaklaşan “felaket”

A. Vedat Ceylan

Friedrich Engels bir asrı aşkın bir süre önce “Doğa üzerinde kazandığımız zaferlerden dolayı kendimizi pek fazla övmeyelim. Böyle her zafer için doğa bizden öcünü alır” demişti.

İşçilerin, emekçilerin ve ezilen halkların yol göstericisi Karl Marx ise *Kapital*’in birinci cildinde şunları söylemişti: “Kapitalist üretim, insanla yeryüzü arasındaki metabolik etkileşimi bozar, insan tarafından besin ve giysi olarak tüketilen bileşenlerin toprağa dönmesini engeller; toprağa verimlilik kazandıran ezeli doğal şartların işleyişini engeller.”

Bu satırları okurken insan, “günümüzde yaşanan doğa olaylarını mı yorumluyorlar” demekten kendini alamıyor. Dört kıtada yaşanan doğa felaketleri göz önüne alındığında, Engels’in “Doğa üzerinde kazandığımız zaferlerden dolayı kendimizi pek fazla övmeyelim. Böyle her zafer için doğa bizden öcünü alır” cümlesi ne kadar çarpıcı!

Artık kalıcı hale gelen kuraklık ve buna paralel olarak yükselen sıcaklıklar, dünya ölçüsünde sayısız orman yangınına neden oluyor.

Kanada’da yüksek hava sıcaklıkları termometrenin elli dereceyi zorlamasına neden oldu ve çok sayıda orman yangınına yol açtı. Yalnızca Kanada’nın British Columbia eyaletinde 136 yangın kayıtlara geçti. Bazı köy ve kasabalar adeta haritadan silindi. Yangınlar yerleşim yerlerini tehdit ettiği için binlerce insan evlerini terk etti.

ABD’nin Kaliforniya eyaletinde de kuraklık ve yüksek sıcaklıklar orman yangınlarını tetikledi. Kaliforniya’nın kuzeyinde üç büyük yangın çıktı ve yine binlerce insan evlerini terk etmek zorunda kaldı.

“Dünyanın akciğerleri” olarak tabir edilen Amazon yağmur ormanlarında, geçtiğimiz Haziran’da son 14 yılın en şiddetli orman yangınları kayıtlara geçti.

Japonya’nın doğusundaki Atami’de şiddetli yağışların yol açtığı sel felaketi ve toprak kayması onlarca insanın hayatına, yüzlercesinin evsiz kalmasına neden oldu.

Avrupa dahil, her kıtada ya kuraklık ya şiddetli yağışlar ya da her ikisinin yol açtığı felaketler birbirini izliyor.

Avrupa’da 2003 yazında yaşanan yüksek hava sıcaklığı binlerce insanın ölümüne neden olmuştu. 2003’ten sonra

aşırı sıcak hava dalgaları Avrupa kıtasını beş defa kasıp kavurdu.

2019’da Fransa dahil altı Batı Avrupa ülkesinde termometreler 46 dereceye tırmandı, tüm zamanların sıcaklık rekorları kırıldı.

Bilim insanlarının, “21. yüzyılda, yükselen sıcaklıklar nedeni ile milyonlarca insan yaşam alanlarının dışına çıkmak zorunda kalacak ve kimi yerlerde bu geri dönülmez olacak” açıklamasına rağmen, doğanın talanı dolu dizgin devam ediyor.

Küresel ısınmaya “nihai çözüm” sera gazı salınımını büyük ölçüde azaltmaktan geçiyor. Bu konuda ciddi önlemler alınmaması durumunda, bilim insanları, “büyük felaket”in eşikte olduğuna vurgu yapıyorlar ve “2100 yılına dek ABD’de sıcaklara bağlı ölüm sayısı yılda 100 binin üzerine çıkabilir, bazı yerlerde daha vahim sonuçlar yaşanabilir” diyorlar. Hindistan’da iklim değişikliği nedeni ile ölüm sayısının 1,5 milyona ulaşabileceği söyleniyor.

KRİTİK DÖNEMEÇ

Bilim insanları, “son kritik dönemeç” kaçırıldığı için, sera gazı salınımı kontrol altına alınsa bile, yerkürenin ısınmaya devam edeceğini, canlı yaşamı tehdit edeceğini söylüyorlar.

Artan sıcaklıklar insanların klimalara daha fazla yüklenmesine neden oluyor. Bu da tersinden ısınmaya yol açıyor. Araştırmalar, klimaların geceleri dışarıdaki sıcaklığı bir derece civarında yükselttiğini gösteriyor. 2016 verilerine göre klimalar 1,13 milyar ton karbondioksit salınımına

neden oldu. 2050’ye kadar bu miktarın ikiye katlanacağı tahmin ediliyor.

Halihazırda klimalar küresel ısınmanın yüzde 8,5’ini oluşturacak kadar fazla elektrik harcıyor. Bu enerjinin büyük bir bölümünün fosil yakıtlarla üretildiği göz önüne alındığında; “ısındıkça soğutuyoruz, soğuttukça ısınıyoruz”!

IPCC’NİN RAPORU

Bilim insanlarından oluşan Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC), 1988 yılında Birleşmiş Milletler (BM) bünyesinde, hükümetleri iklim değişikliği konusunda bilgilendirmek ve uyararak için kuruldu. IPCC, iklim değişikliği ile ilgili bilimsel çalışmalarını dünyanın dört bir yanındaki “karar vericiler” için değerlendirerek 195 üye devlete sunuyor.

IPCC’nin “son viraj kaçırıldı” uyarısına rağmen, uluslararası tekeller daha fazla kar için doğayı hoyratça tahrip etmeyi sürdürüyorlar. Doğaya salınan karbondioksit ve diğer sera gazları, daha fazla sıcak hava dalgasına, kuraklığa, sellere, türlerin yok olmasına yol açmaya devam ediyor.

Ekim 2021’de “BM Biyoçeşitlilik Zirvesi”, Kasım 2021’de “BM İklim Konferansı”nın gerçekleşmesinin ardından, 700’den fazla uzmanın katılımıyla küresel ısınmanın etkilerinin incelendiği IPCC’nin 4 bin sayfalık kapsamlı raporu Şubat 2022’de yayınlanacak.

Öncesinde IPCC tarafından hazırlanan 137 sayfalık teknik raporda, küresel ısınmanın durdurulamaması durumunda tehlikenin çok büyük olduğu vurgulanı-

yor. “Paris İklim Anlaşması’nın 1,5 derece hedefine ulaşamaması yıkıcı sonuçlara yol açacaktır” diyen IPCC, “felaket”in boyutlarına işaret ediyor ve “iklim değişikliği insanlar ve ekolojik sistemler üzerinde geri dönüşü olmayan bir yola girmiş bulunuyor” diyor.

Uzmanlar, küresel ısınmanın iki derece daha fazla artması durumunda, 420 milyondan fazla insanın bundan etkileneceğini varsayıyor ve “2050 yılına kadar iklim değişikliği nedeni ile açlık tehlikesi sayısız milyonların hayatına mal olacak riskler taşıyor” diyerek uyarıyor.

1,5 derecelik hedef bir yana, IPCC’nin Teknik Raporu’nda dünyanın 3 derecelik bir ısınmaya doğru hızla yol aldığı belirtiliyor. İklim hedeflerinin tutturulamaması durumunda insanlar ve ekolojik sistemler üzerinde “geri dönüşü olmayan sonuçlara yol açabileceği” uyarısı döne döne yapılıyor.

Taslak raporda, “küresel ısınmaya bağlı nedenlerle tüm ekosistemlerin çökmesi, su ve gıda kıtlığının baş göstermesi ve hastalıkların ortaya çıkması, sera gazı emisyonlarının azaltılması halinde bile, önümüzdeki yıllarda daha hızlı bir şekilde artacak”, “yaşanan göç dalgasına bağlı olarak, sıtma ve benzeri hastalıklar giderek daha da sık görülebilecek. Bu ve benzeri hastalıklara Avrupa’da sık sık karşı karşıya kalacak” deniliyor.

Dönüyoruz Engels ve Marx’a: Doğa üzerinde kazanıldığı zannedilen zaferlerden ve insanla yeryüzü arasındaki metabolik etkileşimi bozulmasından dolayı doğa bizden öcünü alıyor.

Hakları ve geleceği için direnen Sinbo işçileriyle dayanışmayı büyütelim!

